

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 29 OCTOBER 1930

No. 774

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

28 OCTOBER 1930.

Ook deze week bleef op de geldmarkt het aanbod de overhand houden en zelfs de nadering van vrijwel de moeilijkste maandswisseling van het jaar bracht daarin vooralsnog niet de minste verandering. Particulier disconto was weder flauw. Geopend op 17¹/₁₆ pCt. werd al spoedig voor 15¹/₁₆ pCt. afgedaan. De uitslag van de inschrijving op het schatkistpapier, die voor 3-maandspromessen ruim ¼ pCt. hooger was dan het loopende disconto, deed een oogenblik een lichte aarzeling ontstaan; maar het aanbod van wissels bleef uiterst gering, zoodat de stijging tot nauwelijks 1¹/₁₆ pCt. beperkt bleef. Callgeld was weder bijna niet te plaatsen en bleef voor ½ pCt. allerwege aangeboden. De prolongatierente noteerde 1¼ pCt.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 125.762.000. Toegewezen werden f 23.940.000 3-maandspromessen à 995.80 of 1⁷/₈ pCt.; f 7.120.000 6-maandspromessen à f 990.52 of ca. 1⁷/₈ pCt. en f 23.154.000 jaarbiljetten à f 1.005.35 of ca. 3 pCt.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank geeft weinig verandering van beteekenis te zien. De post binnenslandsche wissels blijkt met f 500.000 te zijn afgenomen. De beleeningen vertoonen een stijging van

f 800.000. Het renteloos voorschot aan het Rijk vermeerderde met f 1,1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad klom met f 300.000. De post papier op het buitenland onderging geen wijziging van beteekenis, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een teruggang van f 3,8 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie daalde met f 1 miljoen. De rekening-courant-saldi bedragen f 500.000 minder dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo vermeerderde met f 1,2 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 52.

* * *

De koersen hebben zich de afgelopen week niet op het verhoogde peil kunnen handhaven, niettegenstaande geld ruim is gebleven. Het aantal zaken is sterk ingekrompen. Ponden zijn van 12.06% op 12.06¹/₁₆ gekomen, terwijl Dollars van 2.4830 tot op 2.4826 daalden. Dollars in Londen verbeterden van 4.8610 tot 4.8586. Ook de Fransche Franc was wat gemakkelijker; slot 9.74 na 9.74½. (Ponden tegen Francs 123.81). Belga's 34.61. Zwitsersche Francs 48.19. Marken waren tamelijk onzeker: 59.18—59.09—59.18—59.15. (Ponden tegen Marken 20.33%, Dollars 4.1967½). De Spaansche Peseta bleef gezocht; de koers kwam van 25.80 op 27.— Yen vast 1.23%. De Argentijnsche Peso liep weder geleidelijk achteruit en kwam van 85½ op 84½. Rio werd weder nominaal genoteerd: ca. 25.—.

Termijnen veranderden slechts weinig; alleen termijn Marken waren lager en noteerden voor 1- en 3-maands resp. 11—10 en 31—29 c. disagio.

LONDEN, 27 OCTOBER 1930.

Ook de vorige week bleef de geldmarkt zeer gemakkelijk. Het wekte daarom wel eenigszins bevreemding toen uit den wekelijkschen bankstaat bleek, dat de bankierssaldi, waarvan de mindere of meerdere overvloed van geld in de markt grootendeels afhankelijk is, tot een ongewoon laag cijfer waren gedaald, terwijl de public deposits met £ 15 miljoen waren gestegen. Dit duidt op een of andere speciale transactie, waarvoor geen gereede verklaring werd gegeven.

Disconto bleef de geheele week op hetzelfde niveau van 2¹/₁₆ pCt., omzetten waren niet groot. De 3-maands schatkistpromessen werden Vrijdag wederom tot ongeveer 2³/₃₂ pCt. toegewezen.

HET INTERNATIONALE RUWSTAAL-KARTEL.

Tot het einde van het jaar 1929 was het Internationale Ruwstaalkartel een zuiver productie-kartel, door middel waarvan de staalindustrie van Westeuropa (Engeland uitgezonderd) trachtte de prijsvorming op de staalmarkt te beïnvloeden.

Toen in het begin van dit jaar tusschen de leden van het kartel een overeenkomst werd gesloten, waarbij de export naar buiten het gebied van het kartel gelegene bestemmingen onder hen werd verdeeld en tegelijkertijd minimumprijzen werden vastgesteld, veranderde deze internationale organisatie geheel van karakter. Met de bestaande of ongeveer gelijktijdig tot stand gekomen regelingen betreffende het onderlinge handelsverkeer van halffabrikaten en walsproducten vormde deze nieuwe overeenkomst een middel tot regulering van de staalmarkt, waarvan meer succes mocht worden verwacht dan van de regeling der staalproductie louter en alleen. Deze laatste had, van het oogenblik af, waarop men begon ieder zijn aandeel in den export, dus in den afzet, te geven, geen zin meer. Weliswaar werd de usance, om regelmatig de maximum hoeveelheid te produceeren ruwstaal vast te stellen gehandhaafd, doch dit geschiedde zooals in een vorig artikel werd uiteengezet waarschijnlijk uitsluitend om een norm te verkrijgen voor de binnenlandsche behoefte. De sancties op de overschrijding van het productiequotum werden dan ook niet langer gehandhaafd.

Het noodlot van deze ingrijpende en na langdurige moeitevolle onderhandelingen tot stand gekomen reorganisatie is geweest, dat zij haar beslag kreeg in een tijdvak van neergaande conjunctuur.

De orders waren schaarsch, de markt riep om lagere en steeds lagere prijzen. Aan den anderen kant zagen de producenten de verhouding van de capaciteit hunner fabrieken tot de hoeveelheid beschikbare orders en dus tot het hun toegemeten aandeel daarin steeds ongunstiger worden. De quoteering werd zoodoende hoe langer hoe meer als een belemmering gevoeld en de discriminatie van kartel-prijzen en de oogenblikkelijke handelswaarde van het product leidde tot allerlei manipulaties ter ontduiking van de vastgestelde minimumnoteeringen. Daarbij kwam, dat de groothandel, die zich na het totstandkomen van de internationale regeling betreffende verdeling van den export en van de prijsconventies slechts zeer bescheiden kortingen op de prijzen zag toegemeten, nooit con amore met de producenten heeft medegewerkt om de nieuwe organisatie tot een succes te maken, en b.v. orders, die altijd op het Continent werden geplaatst, aan Engelsche (dus buiten het kartel staande) producenten gaf. De spanningen, die door dit alles zijn ontstaan, zijn ten slotte te groot geworden en onder den drang der omstandigheden moest in Juli de prijsconventie voor en de quoteering van den export van staf-, band- en zwaar plaatijzer worden opgeheven. Weliswaar bleef de overeenkomst met betrekking tot halffabrikaten en balkijzer nog intact en werd zelfs de voorloopige vorm, waarin deze overeenkomst was genomen vervangen door een organisatie van een meer definitief karakter, doch ook deze kon zich niet handhaven. Op een gegeven oogenblik was, als gevolg van de voortdurende daling van het prijsniveau, de kartelnoteering van sommige halffabrikaten ongeveer gelijk aan den marktprijs voor de walsproducten, die uit deze halffabrikaten vervaardigd worden! Het gevolg was dan ook, dat eind Augustus de laatste prijsconventie werd opgeheven, waarmede het Internationale Ruwstaalkartel wat men zou kunnen noemen „een leeg vennootschap” was geworden.

Hoewel met de ontbinding van dit z.g. verkoopkantoor voor halffabrikaten en balkijzer de laatste der internationale regelingen met betrekking tot den handel in walsproducten ter ziele ging was het toch onjuist om in dit verband te spreken van de „ophef-

INHOUD.

	Blz.	
HET INTERNATIONALE RUWSTAALKARTEL door G. S. K.		
<i>Blaauw</i>	958	
Rijksbegrooting 1931 door Prof. Mr. C. W. de Vries.	959	
De ratificatie der handelsconventie door Mr. M. P. L. Steenberghe	960	
Jaarvergadering van de Vereeniging voor Staathuishoudkunde (De fondsvorming bij de Sociale Verzekering) door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart ..	961	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De depressie in Duitschland door Dr. Carl Krämer	963	
AANTEKENINGEN:		
Nieuwe ontwikkeling op het gebied van het centrale bankwezen	965	
MAANDCIJFERS:		
Conjunctuurgegevens betreffende de Vereenigde Staten	968	
Conjunctuurgegevens betreffende Nederland	969	
Handelsbeweging van Nederland gedurende de eerste negen maanden van 1930.....	970	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 971—976		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

ing van het Internationale Ruwstaalkartel”; zooals algemeen gedaan werd. Inderdaad had van het oogenblik af het kartel als zoodanig geen concrete verschijningsvorm meer, doch het internationale contact werd niet verbroken.

Reeds op 13 September vond te Luik een bijeenkomst van het directorium plaats, waarin besluiten werden genomen, welke het kartel zijn oorspronkelijk karakter teruggaven. Zooals vroeger in dit blad werd medegedeeld¹⁾, bracht men eind 1929 een ingrijpende wijziging in de berekening der quota van de deelnemende landen. Oorspronkelijk verhielden deze quota zich als de door de deelnemers in het 1e kwartaal van 1926 geproduceerde hoeveelheden ruwstaal (met enkele correcties), doch vanaf November 1929 werd deze verhouding bepaald door de productie in October 1929.

Gedurende de maanden Jan.—Sept. van 1930 was de productiebasis 90 pCt. van de productie in October 1929. In Luik nu werd besloten om voor het vierde kwartaal van dit jaar de productiebasis te stellen op 75 pCt. van de productie in October 1929. Dit wil dus zeggen, dat elk der deelnemende landen gemiddeld in elk der maanden October, November en December niet meer staal zal mogen maken dan 75 pCt. van de hoeveelheid, welke in October 1929 werd geproduceerd. Bij overschrijding van het quotum is een boete van \$ 4 per ton verschuldigd. Men heeft zich echter op het standpunt gesteld, dat geen der partners in ongunstiger omstandigheden mag komen te verkeer en dan hij onder de oorspronkelijke regeling der quota zou zijn geweest. Er is dus bepaald, dat een groep deze boete niet behoeft te betalen zoolang haar productie in het 4e kwartaal — ook al is deze groter dan drie maal 75 pCt. der productie in October 1929 — minder bedraagt dan het oorspronkelijke quotum, berekend van de productie in het 4e kwartaal van alle groepen te zamen. Een voorbeeld moge dit toelichten. Frankrijk's productie aan ruwstaal was in October 1929 847.000 ton. Het Fransche quotum voor het 4e kwartaal bedraagt dus 75 pCt. van 3×847.000 ton = 1.905.750 ton. Bij de oprichting van het kartel in 1926 verkreeg Frankrijk een quotum van 31.18 pCt. Stel nu dat de totale productie in het 4e kwartaal 7 miljoen ton zou bedragen, dan ligt de z.g. boetegrens voor Frankrijk bij het cijfer, dat verkregen wordt door 31.18 pCt. te nemen van 7 miljoen ton, dus bij 2.182.600 ton. In dit geval is Frankrijk slechts tot betaling van boete verplicht, wanneer zijn productie deze laatste hoeveelheid zou overschrijden en wel voor niet meer tonnen, dan waarmede deze hoeveelheid overschreden wordt. Komt de totale productie in het 4e kwartaal slechts op 6 miljoen ton uit,

¹⁾ Zie E.-S. B. van 13 Aug. 1930, blz. 720.

dan zou de hierboven gemaakte berekening een uitkomst opleveren van 1.870.800 ton, een hoeveelheid die kleiner is dan een kwartaalproductie, berekend op basis van 75 pCt. van Frankrijk's productie in October 1929. In dit geval is echter deze kwartaalproductie (1.905.750 ton) de boete-grens. Het hieronder volgende overzicht moge de nieuwe regeling nog toelichten.

Ruwstaalproductie in October 1929	Max. prod. voor het 4e kwartaal 1930 gemidd. per maand (op basis van 75 % der prod. in October 1929)		Quota bij de opricht. v. h. kartel (in %)	Ruwstaal- de productie in Aug. 1930	
	abs.	in %			
Duitschland	1.376.900	1.032.600	45,33	43,18	896.500
Frankrijk	847.000	635.300	27,92	31,18	775.000
België	368.800	276.600	12,16	11,56	244.900
Luxemburg	242.200	181.700	7,99	8,30	177.300
Saargebied	199.400	149.500	6,57	5,78	152.100

Deze nieuwe regeling der quota bevestigt dus het vroeger (in December 1929) genomen besluit, om de oorspronkelijke verdeling te verlaten en rekening te houden met wijzigingen in de verhouding der productie der verschillende landen, zooals deze zich na de oprichting van het kartel, of liever na het eerste kwartaal 1926 — waarvan de productie immers als basis heeft gediend voor de berekening der oorspronkelijke quota — hebben voorgedaan. Hierdoor is aan de Duitse en Belgische groepen, die altijd hebben betoogd, dat hun quotum te laag was, voldoening gegeven. Aan de andere zijde speelt de vroegere verdeling nog haar rol waar het er om gaat vast te stellen of een boete verschuldigd is en een hoog quotum in het verleden geeft in dit opzicht onder de nieuwe regeling nog een voorsprong. Naarmate de totale productie der partners kleiner wordt, wordt echter ook deze voorsprong geringer.

In het bovenstaande overzicht zijn de productie-cijfers van Augustus 1930 gegeven, om te doen zien op welke hoogte het productieniveau in de verschillende landen thans ongeveer staat. Uit deze cijfers blijkt o.a. dat Frankrijk's ruwstaalproductie zal moeten beperken, om gevrijwaard te blijven van boetebetaling. Nemen wij aan, dat in het 4e kwartaal gemiddeld per maand evenveel ruwstaal zal worden geproduceerd als in Augustus j.l. d.i. dus in totaal voor de deelnemende producenten 6.737.400 ton, dan zou de boetegrens voor Frankrijk bij 2.100.721 ton liggen, en de Fransche groep zou $224.279 \times \$4$ boete hebben te betalen.

In het tot eind 1929 toegepaste systeem was de betaling van een bijdrage aan de centrale kas per ton geproduceerd ruwstaal opgenomen. In deze kas vloeiden ook de boeten bij over-productie te betalen en uit deze kas werden de vergoedingen geput, welke werden toegekend bij onder-productie. In het nieuwe systeem wordt het aan boete geïnde bedrag verdeeld onder de groepen, die minder hebben geproduceerd dan hun quotum, en wel in verhouding van de minder geproduceerde hoeveelheden. Terwijl vroeger vooral aan Duitschland boeten moesten worden opgelegd en Frankrijk op vergoedingen wegens onder-productie aanspraak kon maken, zal zich thans waarschijnlijk juist het omgekeerde voordoen.

De in de Luiksche bijeenkomst van 13 September j.l. genomen besluiten waren onderworpen aan ratificatie door de verschillende groepen. Bij het schrijven van dit artikel was deze ratificatie van Frankrijk nog niet ingekomen. *) De Fransche ijzer- en staal-industrie heeft nog niet veel te lijden gehad van de economische depressie, zoodat de productie op een hoog niveau bleef. Ingevolge de jongste besluiten van het kartel zal zij echter moeten worden ingekrompen, wil de prestatie van een belangrijke betaling ten bate vooral van de Duitse groep vermeden kunnen worden. De Fransche groep stelt zich nu op het standpunt, dat onder deze omstandigheden de uitvoer van staalproducten door de overige partners naar Frankrijk aan

*) Inmiddels heeft de Fransche groep haar goedkeuring gegeven.

banden behoort te worden gelegd en zij maakt mitsdien haar goedkeuring van de in Luik genomen besluiten afhankelijk van deze export-beperking.

In de maanden Jan.—Juli van dit jaar werd aan ruwstaal, halffabrikaten en afgewerkte walsproducten in totaal een hoeveelheid van ongeveer 125.000 ton in Frankrijk ingevoerd. Hiervan kwam dan nog een gedeelte uit landen, die niet betrokken zijn bij het kartel (Engeland o.a.). De import is — hoewel niet zonder beteekenis — dus niet van dien aard, dat het bereiken van overeenstemming omtrent de beperking daarvan groote moeilijkheden zal behoeven mede te brengen. Het wordt dan ook waarschijnlijk geacht, dat partijen het over deze kwestie eens zullen worden.

Zoo is het kartel dus weer op zijn schreden teruggekeerd en gaat het — bij gebrek aan beter — opnieuw een systeem tot sanering van de markt toepassen, dat in het verleden weinig succes heeft opgeleverd. De toevloeiing van belangrijke bedragen uit de gemeenschappelijke kas aan de Fransche groep leidde er indertijd zelfs toe, dat de Fransche staalproducenten een voorsprong op de exportmarkt verkregen en het prijsniveau dientengevolge daalde. Dit, aan het met de oprichting van het kartel nagestreefde doeleinde tegengestelde gebeuren was echter niet zóózeer een gevolg van het systeem dan wel daarvan, dat enerzijds het Duitse quotum te laag, anderzijds het Fransche te hoog was. Nu de berekening der quota is herzien en bovendien het nieuwe systeem — zooals hierboven is toegelicht — een factor bevat, die o.a. voor Frankrijk de boete-grens naar boven verplaatst, is de kans, dat er aanzienlijke bedragen vrijkomen en dientengevolge storende invloeden op de normale ontwikkeling van de markt optreden kleiner geworden dan vroeger. Intusschen ligt het in de bedoeling om opnieuw de vorming van syndicaten voor halffabrikaten en walsproducten ter hand te nemen. Als wij de daaromtrent gelanceerde berichten mogen gelooven zijn hierover reeds inleidende besprekingen gehouden. De toestand van de markt is echter nog niet van dien aard, dat men zich opnieuw zal willen wagen aan een experiment als het vorige. Het zal er dan ook wel op uit loopen, dat het kartelverdrag, dat ultimo December eindigt, op de tegenwoordige basis voorloopig wordt verlengd.

G. S. K. B.

RIJKBEGROTING 1931.

Op 17 October 1930 is het voornaamste stuk der Rijksbegroting 1931 verschenen. De groote Kamercommissie, samengesteld uit de leiders der politieke partijen (in deze commissie van vijf leden wisselt om het jaar de liberaal met den vrijzinnig-democraat) heeft haar Verslag, dat betrekking heeft op het begrotingsbeleid der regeering, uitgebracht. Ons dunkt dit stuk een gewichtigen arbeid te bevatten. Tal van vragen zijn met ernst behandeld. De Commissie loopt er maar niet overheen. Natuurlijk is er in de begrotingsstukken altijd die groote verscheidenheid, welke het gevolg is van een groot aantal politieke partijen. Maar toch: hier heeft één strooming een bedding gevonden. De Kamer wenscht met veel meer energie de economische vraagstukken te bestudeeren dan de regeering scheen te veronderstellen.

Politieke debatten werden op zijde gesteld. Gelukkig is niet nogmaals een onderzoek ingesteld naar den aard van en naar de politieke benaming van dit kabinet. Wel komen de woorden „parlementair” Kabinet en „extra-parlementair” Kabinet ook nog in dit staatstuk voor, maar aan dit officieel stempel wordt nu minder beteekenis gehecht. Terecht. Bij het optreden van het Kabinet kan men debatteeren over de vraag, welken invloed de groepen uit de Kamer op de samenstelling en op het programma der regeering hebben gehad. Maar gedurende de waarneming van de ambtsperiode geldt de spreuk: aan de vruchten kent men den boom en tenslotte: *Elk*

kabinet is parlementair in dien zin, dat het wijkt voor den positief uitgesproken en gehandhaafden wil van de meerderheid in de Tweede Kamer. Dit groote moment doet zich echter zelden voor.

De hoofdzaak uit het gewichtige Kamerstuk dat wij bespreken is dit: het parlementair stelsel, nu opgevat als samenwerking van gouvernement en parlement, zal schade lijden, wanneer door die samenwerking niet kan worden tegemoet gekomen aan de nadeelige gevolgen van de prijsdaling, de rentedaling en de loondaling.

Het heeft geen zin, dat parlement en gouvernement elkander de eer overlaten van de oplossing te hebben gevonden. Het gaat niet om de eer van een Regeering, van een Kamer of van een Kamergroep. Het gaat om het werkelijke overleg tusschen gouvernement en parlement. De „pointe” van het parlementaire stelsel is tenslotte, dat de verantwoordelijkheid van de regeering en van de leidende groepen uit het parlement dezelfde is.

De Kamer heeft nu voor het eerst het groote economische vraagstuk van onzen tijd gesteld. De Regeering zal thans niet ontwijkend kunnen antwoorden. Om een oplossing of om de oplossing vraagt niemand; dat naar maatregelen tot steun wordt gezocht, verwacht ieder.

Er is dunkt mij een oplevende politieke belangstelling in verband met de behoefte aan deze overheidszorg. Dat daarbij het beste, het ernstigste stuk is uitgegaan van de Tweede Kamer, bewijst hoeveel waardeerding de arbeid van de Kamer verdient.

Naast het hoofdpunt behandelt het Kamerverslag tal van zeer belangrijke vragen. In de sfeer van de regeering heerscht wel eens de opvatting, dat men aan de Kamer nooit meer moet vertellen dan zij precies vraagt. Ook redeneert de ambtenaar wel: „met zeggen is het nog niet gedaan” en op den daad moet het toch aankomen.

Uit deze stemming vloeit wel eens voort, dat niet op alle vragen een ernstig antwoord wordt gegeven.

Wanneer de Kamer klaagt over de inrichting der begrooting en over de onduidelijkheid der staatsstukken daarop betrekking hebbende, dan is het mogelijk, dat de regeering antwoordt: „Ook de regeering is overtuigd van de wenschelijkheid eener overzichtelijke begrooting.” Daarmede uit.

Maar het is ook mogelijk, dat de regeering antwoordt: Met graagte wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt met de Kamer in overleg te treden over de vele vragen, die kunnen worden gesteld over de inrichting der Rijksbegrooting. Inderdaad ware hier belangrijk te bezuinigen zonder de duidelijkheid te schaden. Aan typografische spijlucht (de uitdrukking is van het „Handelsblad”) kan een einde komen. De begrooting kan daar slechts bij winnen. Inderdaad zijn de begrotingsstukken veel te uitgebreid en daardoor onleesbaar en veelal onbegrijpelijk.

Het gaat om den geest der samenwerking. Belangstelling voor het stuk der Tweede Kamer is ten volle gerechtvaardigd.

C. W. DE VRIES.

DE RATIFICATIE DER HANDELSCONVENTIE.

Mr. M. P. L. Steenberghe te Goirle schrijft ons:

Nu Nederland dezer dagen zal moeten beslissen over het al of niet ratificeren der handelsconventie 1930, lijkt het wel gewenscht de gevolgen eener ratificatie voor ons land nader te beschouwen.

Zooals men in de artikelen van Mr. Trip in de Nos. van 2 en 9 April '30 van dit blad heeft kunnen lezen, zal Nederland met Engeland, Denemarken, Noorwegen en Portugal een uitzonderlijke positie in de conventie innemen. De andere toetredende landen toch zullen zich slechts verbinden de bestaande handelsverdragen niet voor April 1931 op te zeggen. Verder kunnen zij hun invoerrechten vrij verhoogen, met dien verstande, dat indien een van de andere

contracteerende landen zich ernstig benadeeld zou achten, binnen 2 maanden onderhandelingen over herstel der oude rechten gevraagd kunnen worden. De verhooging der invoerrechten wordt echter in dien tusschentijd niet opgeschort. Wanneer binnen twee maanden geen oplossing is gevonden kan de gelaedeerde partij een maand later, hetzij uit de conventie treden, hetzij de conventie tegenover het verhoogende land alleen opzeggen. In gevallen echter, waarin spoedeisende omstandigheden aanwezig zijn, kan men geen nadere onderhandelingen eischen en staat voor de gelaedeerde partij slechts de weg van opzegging open.

Nederland, Engeland, Denemarken, Noorwegen en Portugal zullen echter in geen geval hun invoerrechten (zuiver fiscale rechten uitgezonderd) mogen verhoogen. Ook niet in geval van dringende omstandigheden. De invoerrechten van deze landen worden door de conventie gefixeerd.

Hoe moet nu de houding van Nederland tegenover een eventueele ratificatie zijn?

In het algemeen mag men wel vaststellen, dat de huidige economische crisis ons huiverig moet maken, ons op dit oogenblik vast te leggen ten opzichte van de door ons land te volgen handelspolitiek. De ontwikkeling van de crisis kan medebrengen, dat ook ons land zich gedwongen zal zien handelspolitieke maatregelen te treffen. Reeds thans verneemt men stemmen, die omdergelijke maatregelen verzoeken, van personen en lichamen, die tot nu toe sterk tegen wijziging van ons stelsel van handelspolitiek gekant waren. De verantwoordelijke regeering zal dan ook o.i. moeilijk op dit oogenblik een besluit kunnen nemen, waardoor haar practisch voor de naaste toekomst voor tal van maatregelen de handen gebonden worden.

Geldt de bovenstaande redeneering voor elke internationale maatregel op handelspolitiek terrein, die op dit oogenblik zou worden getroffen, zeer bijzonder is zij van toepassing op de houding van Nederland ten opzichte der handelsconventie. Bij toetreden tot deze conventie toch geven wij onze geheele handelspolitieke vrijheid prijs, terwijl het grootste gedeelte der andere landen, zoo deze al toetreden, zich slechts in beperkte mate binden. Zou, tot overmaat van ramp, ook Engeland weigeren de conventie te ratificeren, dan hebben onze voornaamste export- en importlanden de handen geheel of gedeeltelijk vrij, terwijl wij de omstandigheden zullen moeten laten spreken, zonder zelf in het belang van ons land te kunnen ingrijpen.

Er is echter nog meer. De oorspronkelijke Conventie voor een tarievenbestand, thans geworden de Handelsconventie, zou een natuurlijk complement zijn van de Conventie inzake de in- en uitvoerverboden. Immers door deze laatste Conventie zouden de toetredende landen zich o.a. verbinden geen invoerverboden te heffen; zij bleven echter vrij, de tarieven sterk te verhoogen. Door een tarievenbestand zouden dan ook de douanerechten gefixeerd worden.

Nu is echter de grondslag van het geheel verval- len, doordat de meeste landen de Conventie inzake de in- en uitvoerverboden slechts geratificeerd hebben, onder voorwaarde, dat ook Polen en Tsjecho-Slowakije zouden ratificeren. Alleen Nederland, Engeland, Japan, Noorwegen, Portugal en de Vereenigde Staten hebben onvoorwaardelijk geratificeerd. Waar Polen niet tot de Conventie is toegetreden, is dus de ratificatie der andere landen vervallen. Nederland, met de hierboven vermelde 5 andere landen, is echter aan de Conventie gebonden. Zou Nederland nu ook de Handelsconventie ratificeren, dan heeft het zich en wat de in- en uitvoerverboden en wat de douanetarieven betreft volledig vastgelegd en kan op het geheele terrein der handelspolitiek geen enkele wijziging aangebrengen. Daartegenover is het grootste gedeelte der landen, waarop wij voor in- en uitvoer van producten zijn aangewezen, geheel vrij om invoerverboden in te stellen en, zelfs bij ratificatie der Handelsconventie, gedeeltelijk vrij om de invoerrechten te verhoogen.

Nederland heeft door zijn liberale handelspolitiek reeds afdoende getoond, dat het wil medewerken aan het gezond maken der internationale economische verhoudingen. Dat wij door deze houding in de bedoelde Conventie in een ongunstige positie worden geplaatst is onbillijk en onaanvaardbaar. Doch in deze crisismomstandigheden een dergelijke Conventie te ratificeren zou o.i. onverantwoordelijk zijn. Dat, naast verschillende andere organisaties, ook het vrijhandelsgzinde Kon. Ned. Landbouwcomité op niet-ratificatie aandringt, is dan ook wel tekenend.

JAARVERGADERING VAN DE VEREENIGING VOOR STAATHUISSHOUDKUNDE.

De fondsvorming bij de Sociale Verzekering.

In het nummer van 22 October van dit weekblad hebben wij een kort uittreksel gepubliceerd van de praeadviezen, die onderscheidenlijk door den heer *K. Lindner* en *Prof. Dr. A. O. Holwerda* waren uitgebracht voor de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. Inmiddels zijn deze praeadviezen amper besproken in de jaarvergadering van genoemde Vereeniging. Evenals in vorige jaren, willen wij over het verloop van de daar gevoerde debatten het een en ander mededeelen.

Wie de debatten van jl. Zaterdag heeft bijgewoond en eene vergelijking kan trekken met de besprekingen, welke in vroegere jaren in de Vereeniging voor Staathuishoudkunde zijn gevoerd, die zal zich niet slechts getroffen hebben gevoeld door veel wetenswaardigs, dat door de talrijke debaters naar voren werd gebracht, doch ook door het feit, dat zich de overgrote meerderheid der sprekers in eene en dezelfde richting bewoog. De strijd ging, gelijk men in het vorig nummer van dit weekblad heeft kunnen lezen, tusschen het stelsel van fondsvorming en het omslagstelsel. Het eerste beginsel nu heeft in de vergadering bijzonder weinig bijval gevonden; verreweg de meeste sprekers hebben op het stelsel van fondsvorming kritiek uitgeoefend en voor een deel onomwonden het pleit gevoerd voor het omslagstelsel. De heer *Lindner* had dan ook het meest van den aanval te verduren, hetgeen ook voor hen, die tegen zijn praeadvies bezwaren hadden, toch niet geheel bevredigend zal zijn geweest, omdat men nu eenmaal niet bijeen was om een omslagunisono aan te hooren, doch om het aan de orde gestelde vraagstuk zoo veelzijdig mogelijk te hooren toelichten.

Van de tegenstanders van de fondsvorming noemen wij in de eerste plaats den Heer *S. Posthuma*, niet omdat hij het eerst aan het woord kwam, doch omdat door hem een zeer helder en principiëel betoog ter bestrijding van de fondsvorming werd gegeven. Ook *Mr. van Spaendonck*, die een pleidooi voerde voor het tot ontwikkeling brengen van particuliere bedrijfsfondsen, toonde zich een voorstander van het omslagstelsel, evenals zijn geestverwant *Dr. L. G. Kortenhorst*, die de zorg voor de ouden van dagen in de eerste plaats zag als een taak voor de betrokkene zelf, in de tweede plaats voor zijne familie, vervolgens voor het bedrijf en eerst in de laatste plaats voor de Overheid, die niet meer moet vormen dan een bescheiden schommelfonds. Ook *Mr. M. P. L. Steenberghe* voegde zich bij de voorstanders van het omslagstelsel.

Verschillende sprekers gaven als hunne meening te kennen, dat in laatste instantie een omslagstelsel niet veel verschilt van fondsvorming en dat de geheele discussie over de vraag, bij welk stelsel de lasten het zwaarst zijn, niet meer is dan een woordenspel. Naast den Heer *Posthuma* noemen wij in dit verband *Mej. Mr. E. C. van Dorp*, die er den nadruk op legde, dat het bij gedwongen verzekering niet een eventueel te dien einde gevormd fonds is, dat den verzekerden hunne uitkeeringen waarborgt, doch het in de wet vastgelegde staatsbevel, dat zich gelijkelijk bij fondsvorming en omslagstelsel doet gelden; de spreekster kwam tot de conclusie, dat een stelsel van staatspen-

sioneering de voorkeur verdient boven dat der gedwongen verzekering met fondsvorming. Ook *Dr. F. M. Wibaut*, hoewel van meening, dat fondsvorming de uitvoering van de sociale verzekering beter waarborgde dan een omslagstelsel, gaf te kennen, dat het verschil in beginsel niet groot was.

Naast degenen, die min of meer principiëel tegen fondsvorming waren gekant of althans de vorming van een fonds geheel overbodig vonden, lieten zich verschillende sprekers hooren, die de praktische bezwaren van fondsvorming zeer groot achtten. Zoo vooreerst *Mr. W. M. van Lanschot*, die op de keurige wijze, die men van dezen senator gewend is, eene uiteenzetting gaf van de enorme moeilijkheden, welke zich voordoen bij de belegging van de groote fondsen, en die met name wees op het gevaar van overvoering van creditbehoevende Gemeenten met fondsgelden; deze spreker achtte daarom, waar afschaffing van het thans vigeerende stelsel van fondsvorming hem praktisch uitgesloten scheen, een poging tot verruiming van de bestaande beleggingsvoorschriften aanbevelenswaard, al moest hij dadelijk erkennen, dat ten aanzien van ieder concreet voorstel van dien aard (belegging in aandelen en particuliere obligaties, belegging in het buitenland) de moeilijkheden van de beleggingspuzzle als paddenstoelen uit den grond kwamen. Het thema, door *Mr. van Lanschot* ingezet, werd later in de repliek van *Prof. Holwerda* overgenomen; deze verklaarde uitdrukkelijk, dat hij om praktische, en niet om theoretische redenen het omslagstelsel het beste acht, en onder deze praktische redenen nemen de door *Mr. van Lanschot* geschetste beleggingsmoeilijkheden, waarvan *Prof. H.* in de practijk het een en ander heeft meegemaakt, de voornaamste plaats in.

Uit een ander vaatje tapte weder *Drs. Mey*, die de bekende, doch o.i. onhoudbare stelling verdedigde, dat er in gestadige opvoering der besparingen een gevaar is gelegen, omdat men dan de koopkrachtige vraag naar de eindproducten van het bedrijfsleven vervangt door vraag naar goederen van hoogere orde, welker product uiteindelijk echter bij gebrek aan vraag niet afgezet zal kunnen worden; fondsvorming zal tot analoge bezwaren voeren en moet daarom volgens dezen spreker onraadzaam worden geacht.

Iets minder scherp liet *Ir. G. A. Kessler* zich uit, die wees op het doellooze van het treffen van beschikkingen op zeer langen termijn vooruit, zoolang men niet weet, hoe het met de koopkracht van het geld zal gaan en zoolang men niet een redelijke kans heeft, dat het gevormde fonds inderdaad een behoorlijke rente zal opleveren.

Slechts de Heer *J. C. Schröder* nam het voor de fondsvorming op tegenover het praeadvies van *Prof. Holwerda*, terwijl *Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden*, met het volgen van wiens betoog wij eenige moeite hadden, het huidige stelsel om praktische redenen voor het bedrijfsleven, althans voor de industrie, nog zoo kwaad niet vond.

Wij kunnen hier op de bijzonderheden van het debat niet nader ingaan, maar willen toch enkele punten daaruit releveeren, inzonderheid betrekking hebbende op de voornaamste principiële en praktische bezwaren, die tegen fondsvorming werden aangevoerd, en op het antwoord, dat naar aanleiding daarvan door den Heer *Lindner* werd gegeven.

* * *

De hoofdvraag, waarom het voor ons gevoelen in dezen gaat, komt hierop neer: zal een volk, dat in de toekomst aan de dan levende ouden van dagen zekere uitkeeringen wenscht te zien toegekend, voor de vervulling van deze belofte beter kunnen zorgen, wanneer telkens gedurende het leven van den begunstigde door of voor hem zooveel aan premie wordt betaald en belegd, dat uit het aldus gevormde fonds de uitkering kan worden voldaan, dan wanneer telken jarc het te betalen bedrag wordt omgeslagen en er geenerlei fonds wordt gevormd?

De Heer *Posthuma* beantwoordde deze vraag ontkennend. De premie, zoo luidde zijn redeneering, komt niet in mindering op het loon, dat blijkens de feiten een van de meest onbewegelijke prijzen is, doch drukt op den ondernemer; deze kan haar wellicht na zeer lange tijdsperiode op den arbeider verhalen, doch het is best mogelijk, dat daarvoor een volle generatie noodig is, d.w.z. juist het tijdvak, waarin het onderscheid tusschen fondsvorming en omslag van het meeste belang is. Nu is niet het arbeidsloon, maar de ondernemerswinst de bron der kapitaalvorming; premieheffing voor fondsvorming betekent dus op zijn best kapitaalverschuiving, geen betekening van nieuw kapitaal. Van eene versterking van het inkomen der toekomstige generatie, welker ouden van dagen uitkeering zullen ontvangen, is dus geen sprake.

Het antwoord van den Heer *Lindner* luidde met een beroep op Cassel en Prof. Bordewijk, dat alle lasten, op den ondernemer gelegd uit hoofde van het feit, dat hij van de diensten van den arbeider gebruik maakt, en die dus grooter of kleiner worden, naarmate het aantal arbeiders in de onderneming stijgt of daalt, een vorm van indirecte loonbetaling zijn en dus verhaald zullen worden op het loon, dat de arbeider in handen krijgt. De Heer L. verklaarde geen economist te zijn, en wellicht is het te wijten aan het gevoel van glad ijs onder den voet, hetwelk hem ervan weerhield zijn betoog nader uit te werken. De repliek van dezen praeadviseur kreeg daardoor een zwakker aspekt, dan o.i. noodig was geweest.

Nu komt het ons voor, dat het in een land met een goed georganiseerd vakverenigingswezen niet twijfelachtig is, of de invoering van een premiestelsel zal niet aanstonds en veelal zelfs in het geheel niet tot uiting komen in loonverlaging. Maar wel zal verhaal van de premie op den arbeider mogelijk zijn, wanneer eene loonverhoging, welke anders doorgevoerd zou zijn, wordt tegengehouden. Nu is het onwaarschijnlijk, dat het eene generatie zou moeten duren, voordat zich in landen met eene min of meer normale economische ontwikkeling een gelegenheid tot loonverhoging zou voordoen. Wij geven volkomen toe, dat de last in den overgangstijd op den ondernemer drukt, reden waarom in depressietijden nimmer tot invoering of verhoging van premien mag worden overgegaan en in tijden van stabiliteit daarmede groote voorzichtigheid moet worden betracht. Doch in tijden van stijgend arbeidsloon zal de druk van den ondernemer op den arbeider overgaan, zoodat de eerste evenveel kapitaal zal kunnen vormen als tevoren.

De stelling van den Heer *Posthuma*, dat premieheffing dus praktisch neerkomt op verschuiving en niet op vermeerdering van kapitaalvorming, geldt derhalve alleen voor overgangstijden. In beginsel komt het ons daarom voor, dat fondsvorming op den duur zal gaan ten laste van inkomens, waaruit, ware er geen premieheffing geweest, vermoedelijk niet of niet zooveel zou zijn bespaard.

Zal nu echter de fondsvorming ertoe leiden, dat in de toekomst het volksinkomen zal worden vergroot en dat de belegging een ruimere goederenvoorziening in de toekomst waarborgt? Dat hangt af van de vraag, hoe de fondsgelden besteed worden. Laat men deze in hun geheel naar de Overheid vloeien, dan is het gevaar wel zeer groot, dat een belangrijk gedeelte ervan improductief wordt aangewend, en dit gevaar is te grooter, omdat de gelden niet langs den weg der kapitaalmarkt tot de Overheid komen, doch door het dwangmiddel der premieheffing, waarbij vrije prijsvorming bij de bepaling der rente is uitgeschakeld.

Bovendien doct het er in dat geval niet toe, of men fonds vormt of omslaat: bij improductieve belegging moet de gemeenschap rente en aflossing betalen tot bedragen, die voldoende zijn om de uitkeeringen van het fonds te dekken, en bij een omslagstelsel moet die zelfde gemeenschap precies evenveel betalen om rechtstreeks de omgeslagen uitkeeringen te voldoen.

Belegt men de fondsgelden niet in Overheidsschuld, zoo komt men voor alle gevaren van een Staatsinvestementtrust te staan, ten aanzien waarvan wij de meening van *Mr. van Lanschot* geheel kunnen deelen en waarover wij even weinig gunstig denken als over eene Staats- of gemengde industriebank¹⁾.

De partijpolitiek heeft dan — ook de Heer *Posthuma* wees er op — vrij spel en het gevaar is groot, dat de fondsgelden zullen worden aangewend als middel tot het volvoeren van experimenten op het gebied der socialisatie. Niet de principiële, maar de zuiver practische moeilijkheden zijk hier dus van zeer groot belang en in dit opzicht erkennen wij het gewicht van de door *Prof. Holwerda* en *Mr. van Lanschot* naar voren gebrachte bezwaren.

Tegen deze bezwaren voerde de Heer *Lindner* in zijn repliek een nieuw argument aan, dat men in zijn praeadvies niet aantreft. Aannemende, dat de premie komt uit een inkomen, dat anders verteerd zou zijn, en aannemende verder, dat toch wel niet alle fondsgelden op eene minder juiste wijze belegd zullen worden, zoo moet men z.i. toegeven, dat dan toch een deel van het fonds aan de bedoeling van toekomstige versterking van het volksinkomen ten goede zal komen en dat het voor de rest niet anders is dan een op andere wijze consumeeren van het geld: immers deze rest wordt bij verkeerde belegging door de Overheid verbruikt, terwijl dit anders door de arbeiders zou zijn gedaan. Op deze wijze bezien, zou de fondsvorming dus altijd wel eenig voordeel en nimmer nadeel laten.

Dit argument lijkt ons niet bepaald sterk. Het fascineert wellicht op het eerste gezicht, doch hier geldt: *in cauda venenum*. Vooreerst toch kan het slechts hem bekoren, die de consumptie door de gemeenschap geheel op één lijn stelt met die door den individueelen arbeider; het is begrijpelijk, dat de Heer *Lindner*, wiens maatschappijbeschouwing afwijkt van die van *Schrijver* dezes, hierover een ietwat andere meening is toegedaan dan wij, die in de individueele beslissing over het zelfverdiende geld een steunpilaar van onze samenleving zien. Vervanging van individueele door collectieve consumptie lijkt ons dus in tegenstelling tot den Heer *Lindner* allerminst een onverschillige zaak.

In de tweede plaats zouden wij erop willen wijzen, dat de consumptie door de Overheid in dit geval plaatsvindt in een vorm, die het nageslacht een zwaren schuldenlast zal nalaten en in dien tusschentijd voor de verzekeringsfondsen een schijnkapitaal heeft gevormd. Een overbodige stadhuisverfraaiing of een onnoodig plantsoen zijn waarlijk niet op één lijn te stellen met de vertering van den arbeider, want de eerste belast latere generaties en de tweede niet.

Wij meenen dan ook, dat de practische bezwaren der fondsvorming door het betoog van den Heer *Lindner* allerminst zijn ontzenuwd.

Tenslotte nog een woord over de vraag, of men de fondsvorming moet aanbevelen uit een oogpunt van zekerheid voor de toekomstige rentetrekken. Wij zijn het in dezen niet eens met *Drs. Mey*, die in kapitaalvorming een gevaar ziet. Niet de besparing als zoodanig levert gevaar op, doch de eenzijdige aanwending daarvan en de overvoering van bepaalde productiekanaalen met bespaarde middelen; daarin bestaat het euvel van de z.g. overkapitalisatie en de conjunctuur, niet in een absoluut teveel aan besparingen. Ook gevoelen wij niets voor het betoog van den Heer *Kessler*, dat het geld wel eens in waarde kan dalen en daardoor de reëel gekweekte rente illusoir kan worden; de waardefluctuaties van het geld vreezen wij niet minder dan hij, maar wij zoeken het geneesmiddel in verbetering van het geldwezen, en niet in het nalaten van voorzorgen, indien men deze om andere redenen gewenscht mocht achten.

Doch wel gevoelen wij in dit opzicht voor het be-

¹⁾ Zie ons artikel over Banken en Industrie in E.-S. B. van 11 Juni jl.

toog van den Heer *Posthuma, Mej. van Dorp* en *Prof. Holwerda*, dat een Staat, die de uitkeeringen van een omslagstelsel niet zou respecteeren, dit evenmin zal doen met een tevoren gevormd fonds.

Wie fondsvorming verdedigt, kan dat, dunkt ons, slechts doen op dezen grond, die tenslotte ook voor den Heer *Lindner* blijkens zijne repliek aan de sprekers, de hoofdgrond vormde, dat daardoor de economische kracht van het volk wordt versterkt. Men kan dat — en daarmee besluiten wij deze opmerkingen naar aanleiding van de gevoerde besprekingen — in beginsel volhouden, ook tegenover de principiële tegenstanders van een fonds, en niettemin wegens de bedenkelijke gevolgen, die groote fondsen in de handen der Overheid voor het economisch leven met zich kunnen brengen, om praktische redenen het omslagstelsel verkieselijk achten.

Tenslotte nog een opmerking van dezelfde strekking als het begin van 's Heeren *Lindners* repliek; deze merkte op, dat hij onmogelijk alle opmerkingen kon beantwoorden in den hem beschikbaren tijd; ook wij konden in deze korte nabetrachting een zeer groot aantal waardevolle beschouwingen in het geheel niet ter sprake brengen. Maar de quaestie der fondsvorming zal ook in de komende jaren aan de orde blijven en aanleiding geven tot nadere discussie; daarvan zal, naar wij hopen, ook in de kolommen van dit weekblad de terugslag zijn waar te nemen.

G. M. V. S.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DEPRESSIE IN DUITSCHLAND.

Dr. Carl Krümer te Hamburg schrijft ons:

In een Nederlandsch dagblad werd eenigen tijd geleden een meening geuit over Duitschland en de Duitschers, die tot op zekere hoogte als representatief voor de opvattingen van het buitenland over ons land kan gelden. Op het oogenblik bestaat in Duitschland, aldus dit blad, de ongelukkige neiging tot een overdreven pessimisme, de neiging om alle dingen van den ongunstigsten kant te bezien. De Duitschers jammeren en klagen over alles, wat hun wedervaart, zonder ook op de lichtzijden van den tegenwoordigen, ongetwijfeld moeilijken, toestand te letten en zonder voldoende te bedenken, dat ook andere landen met dezelfde, indien zelfs niet met grootere moeilijkheden te strijden hebben. Zoo is het dan mogelijk, dat het buitenland op het oogenblik een grooter vertrouwen in de economische vooruitzichten van Duitschland koestert dan de Duitschers zelf.

Dit verschijnsel is ongetwijfeld juist gezien; de critiek, die er in ligt, is uiterst gerechtvaardigd, gerechtvaardigd vooral met erop te wijzen, dat jammeren en klagen wel het ondeugdelijkste middel is om uit een moeilijken, bijna wanhopigen toestand te geraken en dat, wanneer iets, slechts onvermoeide arbeid kan helpen. Anderzijds zal echter degene, die de ontwikkeling van nabij gadeslaat, de klachten, die toch hoofdzakelijk van de ondernemers en het zakenleven komen, begrijpelijker kunnen vinden. Het komt er op het oogenblik meer dan ooit op aan, de dingen vrij van iedere overweging van zakelijke en politieke belangen te zien, om de juiste maatregelen te kunnen nemen. Daarom zullen wij trachten hier onbevooroor-

deeld een beeld te geven van den tegenwoordigen toestand van Duitschland.

* * *

Het is bekend, dat de Duitschers een vlijtig en werkzaam volk zijn met aanzienlijke technische en organisatorische bekwaamheden, bovendien een volk, dat in het algemeen geen neiging vertoont tot politiek radicalisme. Indien nu de politieke en economische verhoudingen zoo gespannen zijn, zooals dit op het oogenblik het geval is, dan moet reeds een bijzondere druk van binnen of van buiten uitgaan. Een belangrijke oorzaak voor de politieke onrust en de economische moeilijkheden is natuurlijk het herstelvraagstuk. Wij willen niet over het hoofd zien, dat de herstelbetalingen, vooral in den vorm van het Youngplan, dat Duitschland gedurende twee generaties tot betaling verplicht, door een groot en toenemend deel van het volk in moreel en economisch opzicht als onrechtvaardig wordt beschouwd. De politieke tegenstellingen over dit punt hebben thans den vorm van een broedertwist aangenomen, die de kiem tot rampzalige verwickelingen in zich bergt. Hoe zeer het intusschen noodzakelijk is in het herstelvraagstuk een overeenstemming tusschen de naties van Europa tot stand te brengen, en een regeling te treffen, die beter in het moreele bewustzijn van de volkeren is gefundeerd dan de tegenwoordige, zoo moet toch de nadruk erop worden gelegd, dat dit vraagstuk niet de eenige en niet de belangrijkste oorzaak van de tegenwoordige spanningen voorstelt.

Het is thans in Duitschland, zeer algemeen gesproken, onmogelijk gebleken, de inzichten van de politieke partijen over hetgeen aan staatsregeling en hetgeen aan het vrije spel van de economische krachten zal worden overgelaten, met elkaar in overeenstemming te brengen. Aan den eenen kant ontbreken op het oogenblik de subjectieve en objectieve voorwaarden, om het tegenwoordig kapitalistische stelsel door een ander te vervangen. Aan den anderen kant heeft men echter de wonschen van de principiële tegenstanders van het kapitalistisch stelsel, zij het niet in wezen dan toch op belangrijke punten vervuld. Men heeft de eischen, opgelegd aan de dragers van het tegenwoordig economisch stelsel, de ondernemers, op den spits gedreven, daarbij echter een economische, financieele en sociale politiek gevoerd, die niet in het minst rekening houdt met de wetmatigheid en de innerlijke logica van het kapitalistisch systeem. Men heeft aan de ondernemers, zoowel aan de grootsten als aan de kleinsten, aan de industrieelen en aan de landbouwers eischen gesteld, die deze noch willen, noch kunnen vervullen. De Deutsche ondernemer heeft in de laatste jaren bewezen, dat hij bereid is, uiterst hoge belastingen en uiterst hoge loonen te betalen, dat hij zelfs bereid is schulden te maken om zijn verplichtingen na te komen. De ontwikkeling van het loopende jaar laat echter niet den geringsten twijfel, dat de grens van het mogelijke overschreden is.

Wij zullen trachten, dit feit van een onderdrukking van den wil van den ondernemer door overmatig hoge belastingen en loonen te bewijzen. De ontwikkeling van het Deutsche volksinkomen geeft ons eenige steunpunten.

Het Deutsche volksinkomen (in mill. M., resp. R.M. tegenwoordige koopkracht).

Inkomensbronnen.	1913 ¹⁾	1925	1926	1927	1928	1929
Landbouw	5,1—6,1	3,2	3,3	3,5	3,4—3,6	3,4—3,6
Handel en bedrijf	10,0—11,0	11,7	11,7	12,9	13,0—13,2	13,1—13,3
Huren en pachten	0,8—1,0	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8
Vermogen	5,0—5,9	1,4	1,5	2,2	2,8	3,3—3,4
Ondernemersinkomen	21,8—23,0	16,8	17,1	19,3	20,0—20,4	20,6—21,1
Loonen en salarissen	20,0—21,3	34,9	35,5	38,8—39,4	43,6—44,1	44,5—45,5
Sociale bijdragen	0,4—0,5	1,6	1,9	2,2	2,6	2,6—2,7
Totaal van het particuliere inkomen ..	43,5	53,3	54,5	60,3—60,9	60,2—67,1	67,7—69,3

¹⁾ Tegenwoordig gebied.

Dit overzicht brengt zeer duidelijk het feit naar voren van een overmatige stijging van de loonen ten koste van het ondernemersinkomen. Het inkomen uit loonen, salarissen en z.g. sociale bijdragen, bereikte in 1929 in vergelijking met 1913 een niveau van 230 pCt., d.w.z. het is in vergelijking met 1913 met 130 pCt. en, met inachtneming van de prijsveranderingen, met 50 pCt. gestegen. Het ondernemersinkomen is vergeleken met 1930 naar de nominale waarde eenigszins en naar de reële waarde zeer aanzienlijk gedaald. De koopkracht van het ondernemersinkomen in handel en industrie is thans 10 pCt., dat in den landbouw 50 pCt. lager dan vóór den oorlog.

Deze veranderingen, waarvoor natuurlijk ook talrijke bijoorzaken zijn aan te wijzen, zijn hoofdzakelijk daaraan toe te schrijven, dat op het oogenblik in Duitschland het arbeidsloon, in tegenstelling met de vóór-oorlogsche periode, niet meer op grond van den toestand op de arbeidsmarkt, overeenkomstig de verhouding van vraag naar en aanbod van arbeidskrachten, wordt vastgesteld, m.a.w., dat er in Duitschland geen vrij loon meer bestaat. Het Deutsche loonniveau wordt bepaald op grond van een verplichte methode van bemiddeling en wel van de uitspraak van een door de Overheid aangestelden bemiddelaar, die door het Ministerie van Arbeid bindend wordt verklaard, zelfs indien hetzij de werkgevers hetzij de werknemers of beide partijen niet daarmee accoord gaan. Een dergelijke verbindend verklaarde uitspraak heeft de kracht van een staatsverordening, d.w.z. de niet-nakoming van de uitspraak beteekent een verzet tegen den staat. Dit systeem heeft in de laatste jaren zelfs tot in de depressie eenzijdig in den zin van voortdurende loonsverhoogingen gewerkt, zonder rekening te houden met de rentabiliteit van de ondernemingen. Deze tendens blijkt duidelijk uit het bovenstaande overzicht.

Daarbij komt nog een tweede factor. Tengevolge van deze opvoering van het arbeidsloon en de daardoor geforceerde neiging van de ondernemers, den handarbeid door machinalen arbeid te vervangen, is de werkloosheid in de laatste jaren enorm gestegen. Het aantal werklozen bedroeg einde September 1927 0.8 miljoen; 1928 1.1 miljoen; 1929 1.4 miljoen en 1930 3 miljoen.

In normale gevallen bestaat nu de tendens, dat in de depressie een daling van het loonpeil intreedt, doordat de werklozen hun arbeidskracht goedkoper aanbieden, waardoor weer een evenwicht tusschen vraag en aanbod wordt bereikt. In Duitschland — ook in Engeland is dit het geval — wordt echter de terugkeer tot dit normale evenwicht verhinderd, doordat de werklozenverzekering, die op bijdragen van werkgevers en werknemers evenals op voorschotten uit de staatskas is opgebouwd, den arbeiders ook in crisistijden het bestaansminimum verzekert. De bijdragen voor deze verzekering blijken uit de volgende getallen. Oorspronkelijk bedroeg de bijdrage, zoowel voor arbeiders als voor ondernemers 1½ pCt. van het loon; thans bedraagt zij 3¼ pCt. van het loon en desondanks moeten de staat en de gemeenten nog R.M. 1½ milliard voor werklozenondersteuning betalen. Door deze regeling wordt het den vakverenigingen aanzienlijk vergemakkelijkt, haar leden ook bij zeer groote werkloosheid samen te houden en een anders onvoorwaardelijke loondaling te verhinderen, resp. te vertragen.

Sedert het begin van dit jaar is de loonstijging practisch tot stilstand gekomen en overheerscht thans de opvatting, dat een verlaging van de loonen niet te voorkomen is. Daar echter een automatisch evenwicht om de bovengenoemde reden niet is door te voeren, moet de bemiddelingscommissie van den staat zelf deze taak ter hand nemen, d.w.z. de loondaling wordt tot een absoluut politieke aangelegenheid met politieke gevolgen. Wat het echter beteekent, in een tijd, waarin de regering door haar financieel-politieke plannen op den steun van de sociaal-democraten is aangewe-

zen, een loondaling met overheidsteun door te voeren, waartegen de vakverenigingen zich met alle middelen zullen verzetten, toont het loonconflict in de Berlijnsche metaalindustrie zeer duidelijk.

De geschetste verandering van het volksinkomen, beteekent, privaat-economisch bezien, een sterke vermindering van de rentabiliteit van het bedrijfsleven; zij leidt, van maatschappelijk standpunt beschouwd, tot een wanverhouding van kapitaalvorming en consumptie. Natuurlijk neemt met één stijging van het loon ook het spaarvermogen van de arbeiders toe, maar de kapitaalvorming uit het loon kan nooit toereikend zijn, de kapitaalvorming uit de ondernemerswinst en kapitaalwinsten te vervangen. Zodoende blijft de Deutsche kapitaalvorming in belangrijke mate bij de behoefte ten achter, wat des te sterker wordt gevoeld, nu ook de kapitaalvoer in de laatste jaren aanzienlijk is verminderd. Het gevolg is een blijvend zeer hoog renteniveau en de onmogelijkheid de noodzakelijke investeringen in industrie en landbouw door te voeren.

Daarbij komt nog, dat een grooter en steeds toenemend deel van de, vergeleken met vroeger met 30 tot 50 pCt. gedaalde, besparingen door de publiekrechtelijke lichamen wordt gebruikt en wel voor het grootste deel voor dergelijke doeleinden, die niet als productief d.w.z. rendabel in den strengsten zin des woords kunnen worden beschouwd. Terwijl vóór den oorlog het opnemen van leeningen door de publiekrechtelijke lichamen een bedrag van R.M. 0.8 milliard bereikte, waren de cijfers voor 1927 R.M. 1.6 milliard, voor 1928 en 1929 R.M. 3¼ milliard, terwijl de totale besparingen ten hoogste R.M. 8 milliard bedroegen. Deze bedragen worden gedeeltelijk voor woningbouw en voor andere werken op langen termijn gebruikt, voor een ander deel dienen zij echter eenvoudig tot dekking van de tekorten in de staatshuishoudingen, dus voor zuiver consumptieve doeleinden.

De oorzaken hiervan liggen in de financieele politiek van de publiekrechtelijke lichamen. In de laatste jaren heeft een verhooging van de staatsuitgaven plaatsgevonden, die alle verwachtingen verre overtrof. De staatsuitgaven bedroegen in 1913 R.M. 7 milliard, in 1925 R.M. 14¼ milliard en in 1928 R.M. 22¼ milliard⁴⁾; de uitgaven voor de sociale verzekeringen zijn van R.M. 1 Milliard in 1913 tot R.M. 2¼ milliard in 1925 en tot meer dan R.M. 5 milliard in 1929 gestegen. Een dergelijke stijging van de staatsuitgaven en de behoeften van de publiekrechtelijke lichamen moet op zich zelf reeds den economischen kringloop zeer aanzienlijk verstoren, daar de door den staat angesproken inkomensdeelen (en de staat eischt thans rond 40 pCt. van het inkomen voor zich op) naar geheel andere gezichtspunten worden gebruikt als bij een ongehinderd verloop der dingen zou gebeuren.

Indien intusschen de vereischte bedragen overwegend door belasting van het arbeidsinkomen en het verbruik zouden zijn opgebracht, dan zou dat wel een benadeeling van bepaalde gebruikswijzen en een zeker nadeel voor de levensgewoonten van het volk hebben beteekend, maar het zou nooit tot die gevolgen hebben kunnen leiden, die wij thans voor ons zien. Het is een van de noodlottigste fouten geweest, dat men niet dezen weg is opgegaan, maar dat men heeft gemeend, de behoefte van den staat, zonder een behoorlijke stijging van de verbruiksbelasting, hoofdzakelijk door belastingen op ondernemers- en kapitaalwinsten te kunnen dekken. Daarmede zijn de belangrijkste ondernemersbelastingen (zie tabel 2 groep 1) voortdurend opgevoerd en wel zoo sterk, dat zij, ondanks de verminderde ondernemersinkomens in de jaren sedert 1925, stijgende opbrengsten hebben geleverd, ter-

⁴⁾ Om misverstand te voorkomen, zij er nadrukkelijk op gewezen, dat de oorzaken van deze stijging der uitgaven hoofdzakelijk op een ander gebied liggen als op dat van de herstelbetalingen, daar deze in de jaren 1925 tot 1928 slechts met R.M. 1 milliard zijn gestegen.

Hoofdgroepen van de inkomsten uit belastingen (in mill. R.M.)

	1925	1926	1927	1928	1929
Groep I					
a. Inkomsten- en vermogensbelasting	1.511,9	2.171,4	2.742,7	3.136,3	3.120,6
b. Grond- en bedrijfsbelasting	1.512,5	1.728,2	1.974,7	2.104,8	2.190,1
c. Belasting op het kapitaalverkeer	514,9	576,1	652,9	640,2	583,7
Totaal	3.629,3	4.475,7	5.370,3	5.881,3	5.894,4
<i>Perc. aandeel in de totale opbrengst</i>	<i>34,4</i>	<i>38,3</i>	<i>39,6</i>	<i>41,2</i>	<i>41,2</i>
Groep II					
a. Loonbelasting	1.367,2	1.094,7	1.348,0	1.414,6	1.396,1
b. Omzetbelasting	1.403,2	882,6	878,8	1.002,5	1.013,2
c. Accijnzen	1.611,2	1.759,1	1.903,4	1.999,5	2.037,6
d. Douanerechten	590,4	940,2	1.250,8	1.104,6	1.095,2
Totaal	4.972,0	4.676,7	5.381,0	5.521,2	5.542,1
<i>Perc. aandeel in de totale opbrengst</i>	<i>47,0</i>	<i>40,0</i>	<i>39,7</i>	<i>38,7</i>	<i>38,7</i>
III. Huishuurbelasting	1.258,9	1.524,8	1.673,7	1.636,0	1.625,0
IV. Verkeersbelasting	781,1	993,6	1.115,6	1.198,6	1.233,2
Totale opbrengst	10.578,6	11.675,3	13.544,4	14.265,8	14.303,0

wijl het aandeel van de belastingen op loonen en het verbruik (groep 2) voortdurend verminderde. Buitendien zijn bijdragen van de ondernemers voor de sociale verzekering van R.M. 0.5 milliard in 1913 tot R.M. 2½ milliard in 1929 gestegen.

Tengevolge van de overmatige staatsuitgaven, die hoofdzakelijk op wettelijke verplichtingen berusten en verder tengevolge van de verkeerde belastingpolitiek, die het verbruik ontzag en inplaats daarvan de sterk verminderde ondernemerswinsten zoo hoog mogelijk belastte, zijn thans de financiën van Duitschland in een hoogstbedenklijken toestand geraakt. De tekorten worden van jaar tot jaar grooter, (het jaar 1928 zal bijv. voor alle publiekrechtelijke lichamen een tekort van R.M. 1½ milliard aanwijzen), de normale inkomsten, vooral de belastingen dalen, terwijl de staatsuitgaven, vooral de uitgaven tot ondersteuning van de werklozen, ondanks de bezuinigingen, die men heeft trachten door te voeren, verder zijn gestegen.

Daar de regeering in ieder geval een verdere stijging der tekorten wenscht te bestrijden, aan de andere zijde het echter om algemeen politieke redenen niet voor juist houdt de uitgaven van socialen aard in de vereischte mate te verminderen, blijft er niets anders over dan een verdere verhooging van de belastingen en sociale bijdragen. Deze weg is de regeering reeds opgegaan; zij heeft in het bijzonder de verbruiksaccijnzen (alcohol, tabak, koffie, benzine) verhoogd of zal deze binnenkort verhoogden. Daar echter de totale last reeds een dergelijke hoogte heeft bereikt, dat de verhooging van de belastingen de dalende tendens van de belastingopbrengsten niet kan neutraliseeren, blijven tekorten van aanzienlijken omvang bestaan. Om deze reden heeft de regeering onlangs een crediet ten bedrage van \$125 miljoen opgenomen; het Rijk en de Gemeenten zullen echter in den loop van den winter op verdere aanzienlijke credieten zijn aangewezen.

Het is niet aan twijfel onderhevig, dat de bemoeiingen van de regeering, tenminste een behoorlijke ordening van de staatsfinanciën teweeg te brengen, in Duitschland en in het buitenland in den laatsten tijd een zekere rust hebben gebracht. In elk geval zijn de deviezenafgiften en de goudonttrekkingen, die tot de jongste discontoverhoging van de Reichsbank leidden, tot staan gekomen. Intusschen verandert een dergelijke voorbijgaande rust aan de principieele moeilijkheden zeer weinig. Tengevolge van de te hoog opgevoerde loonen en de te hoge staatsuitgaven (maar ook — wat in dit verband slechts aangestipt kan worden — tengevolge van de weinig zinvolle agrarische politiek, die het leven aanzienlijk duurder maakt, zonder den landbouw inderdaad te helpen), is het economische leven volkomen uit zijn evenwicht geslagen, wat des te zwaarder gevoeld wordt, daar de kapitaalreserves, voor zoverre deze sedert de stabiliseering weder zijn aangegroeid, op groote schaal naar het buitenland worden gebracht (kapitaalvlucht).

Een nieuwe opbloei is dus niet te verwachten, voordat het evenwicht tusschen kapitaalvorming en consumptie weder is hersteld, voordat de belastingen weder die hoogte hebben bereikt, die in overeenstemming is met de rentabiliteit van het bedrijfsleven en voordat het werkelijke arbeidsloon weder met het natuurlijke arbeidsloon overeenkomt. De vooruitzichten zijn echter daarom zoo donker, omdat de terugkeer tot het natuurlijke evenwicht, waarnaar de krachten in een vrije maatschappij tenderen, in Duitschland door den sterken inbreuk van den staat op de particuliere beslissingen onmogelijk is gemaakt. De overwinning van de depressie hangt bijna uitsluitend van politieke beslissingen af en deze politieke beslissingen worden voorloopig nog door dezelfde krachten, die het economisch leven van Duitschland zoo inelastisch hebben gemaakt, tegengewerkt. Daarin ligt een zeer smartelijk dilemma en er zullen vele jaren verlopen, tot een dragelijke en blijvende oplossing is gevonden.

AANTEKENINGEN.**Nieuwe ontwikkeling op het gebied van het centrale bankwezen.**

In het dezer dagen verschenen maandbericht van de Amsterdamsche Bank komt een artikel voor van Prof. Mr. G. W. J. Bruins over „Nieuwe ontwikkeling op het gebied van het Centrale Bankwezen”. De tekst van dit artikel laten wij hier onverkort volgen.

* * *

„De verschijnselen, waarvan in de volgende bladzijden sprake zal zijn, zijn het best te belichten tegen den achtergrond van den toestand vóór den oorlog.

Onder de factoren, die het beleid der centrale banken bepaalden, stond het verloop der dekking op den voorgrond. Een bonte mengeling van wettelijke regelingen of, bij gebreke van zoodanige regelingen, historisch gegroeide normen, vormden hierbij den maatstaf. Voorzover deze regelingen minima voorschreven, was het beleid er op gericht boven deze minima een zekere marge aan te houden, voldoende om de normale schommelingen op te vangen. Met een marge van zeg 10 pCt. boven het voorgeschreven minimum percentage kon veelal worden volstaan. Vertoonde de dekking door conjunctuur- of andere omstandigheden de neiging ernstiger terug te loopen, dan volgde discontoverhoging. Dikwijls waren deze omstandigheden van zoodanigen aard, dat de discontoverhoging tegelijk voor het bedrijfsleven een heilzame correctie betekende. De groote internationale conjunctuurschommelingen konden op deze wijze niet worden voorkomen, noch de wijzigingen, die zich op langen termijn in het prijsniveau voltrokken, worden geneutraliseerd. Integendeel werd aldus de band tusschen het prijsniveau en de goudproductie des te nauwer aangehaald. Wat in het wezen der zaak nagestreefd werd, was een zeker algemeen evenwicht tusschen de landen onderling —

op zich zelf reeds een zeer voorname zaak — en dit evenwicht kon in den regel zonder veel wrijving worden bereikt. Congestieverschijnselen deden zich niet of nauwelijks voor, niettegenstaande de internationale kapitaalverplaatsingen, althans die op langen termijn, in het kader der toenmalige verhoudingen relatief belangrijk grooter waren dan thans.

Vergelijkt men hiermede den toestand van nu, dan treden de verschillen duidelijk aan den dag.

Al is er reeds veel verbetering te bespeuren, zoo heeft het internationale kapitaalverkeer zijn oude bewegelijkheid nog allerminst over de geheele linie herkegen. Met name het kapitaal op langen termijn beweegt zich, niettegenstaande veel grooter internationale renteversillen dan voorheen, nog dikwijls met een zekere stroefheid. Met het kapitaal op korten termijn is het reeds veel beter gesteld. Zelfs heeft dit voor een deel de functie van het kapitaal op langen termijn overgenomen, en kenmerkend voor den tegenwoordigen toestand is, dat de aldus in het internationale verkeer omlopende bedragen zeer veel grooter zijn dan vóór den oorlog het geval was. De internationale renteversillen zijn dan ook hier belangrijk geringer dan bij het kapitaal op langen termijn.

Desniettemin is in meer dan één kapitaal exporteerend land de geringere internationale bewegelijkheid van het kapitaal op langen termijn op deze wijze niet ten volle gecompenseerd kunnen worden. Het gevolg is, dat zich metterdaad congestieverschijnselen hebben voorgedaan en nog voordoen, die niet nalaten hun storende invloed te doen gevoelen, zoowel op de distributie van het goud als op het normaal functioneeren en op elkander reageeren van het beleid der centrale banken, zooals dit vóór den oorlog het geval was.

Ook los hiervan is bij zeer vele centrale banken de marge boven de voorgeschreven dekking belangrijk grooter dan voorheen. Om zich een juist beeld hiervan te vormen dient men als dekking niet alleen het goud in rekening te brengen maar ook de inderdaad enorm toegenomen uitzettingen der centrale banken in den vreemde, de zgn. deviezen, niet ten onrechte gequalificeerd als „rentegevend goud”. Immers uit dekkingsoogpunt vervullen deze uitzettingen in den vreemde geheel dezelfde functie als het goud zelf, een feit, dat dan ook in een aantal centrale bankwetten van den jongsten tijd bij de dekkingsregeling is erkend.

In het licht van de zoo ontzaglijk gestegen internationale schuldverhoudingen op korten termijn is een verhooging der normale dekkingsmarges begrijpelijk en juist. Vooral geldt dit voor de landen, die per saldo voor belangrijke bedragen debiteur zijn en wier positie dientengevolge bij uitstek kwetsbaar is. Ook de landen evenwel, die per saldo crediteur zijn, hebben meerendeels tegenover hun-grooter bedrag aan vorderingen een groot bedrag aan schulden staan, zoodat ook hier voorzichtigheid gewenscht is.

Moet men hieruit concludeeren, dat de vergrooting der dekkingsmarges uitsluitend toe te schrijven is aan een doelbewust streven der centrale banken? Ongetwijfeld is bij verschillende centrale banken, vooral van kapitaal importeerende landen, een dergelijk doelbewust streven onmiskenbaar. Bij andere daarentegen gaat het schijnbaar van zelf en worden niettemin, goud en deviezen tezamen genomen, marges bereikt, die wel buitengewoon hoog zijn. Bij sommige is zelfs duidelijk afweer te bespeuren.

Het vermoeden ligt dus voor de hand, dat er nog andere krachten in het spel zijn. Inderdaad is dit het geval.

In de meeste landen is gedurende en na den oorlog het particuliere bankwezen tot belangrijk verdere ont-plooiing gekomen. Bij alle verschil in karakter en tempo dezer ontwikkeling is de toestand thans in één groot aantal landen zóó, dat het particuliere bankwezen, practisch gesproken, in staat is in de crediet-behoeften van de verschillende takken van het be-

drijfsleven ten volle te voorzien en tevens vrijwel geheel „self-supporting” is geworden.

De consequenties van dezen ontwikkelingsgang op de positie van de centrale bank liggen voor de hand. Een „self-supporting” bankwezen valt onder normale omstandigheden niet dan voorbijgaand — bij bepaalde betalingstermijnen e.d. — op haar terug. Verdere belegging van beteekenis in het binnenland, hoezeer in veel opzichten gewenscht, ondervindt, voorzover niet historisch tot het gebied der centrale bank behoorende, in stijgende mate de concurrentie van het particuliere bankwezen.

Reeds vóór den oorlog was de invloed dezer ontwikkeling, die den centralen banken in toenemende mate het karakter geeft van „banker's banks”, duidelijk te bespeuren. In Engeland had zij zich zelf reeds lang voor dien voltrokken. Het eenige wat de oorlogs- en na-oorlogsjaren ertoe bijgedragen hebben is, dat zij in de landen, waar deze ontwikkeling nog in gang was, haar belangrijk hebben versneld.

Bijzonder sterk doen de gevolgen van deze veranderde positie der centrale banken zich gevoelen in die landen, waar het bankbiljet een overheerschende rol speelt in het betalingsverkeer en mitsdien de boven de voorgeschreven gouddekking uitgaande beleggingscapaciteit der centrale banken evenredig groot is. Bij handhaving van het beginsel, dat de credietverleening van de centrale bank slechts geschiedt tegen een rentevoet, welke hooger is dan de marktrente, blijven de normale binnenlandsche uitzettingen bij deze capaciteit ver ten achter, zoodat óf een geforceerde opvoering van den goudvoorraad het gevolg zal zijn, óf, bezit de centrale bank de bevoegdheid tot belegging in den vreemde, deze uitzettingen de neiging zullen vertoonen zich als regel op een zeer belangrijk niveau te bewegen.

Aldus is, naar het schijnt, de positie in landen als *Nederland*, *Zwitserland* en *Zweden*. Natuurlijk hebben ook andere omstandigheden zich doen gelden, waarbij men geneigd zal zijn in de eerste plaats te wijzen op de belangrijke bedragen, die bij tijd en wijle naar deze landen zijn gevloeid. Ongetwijfeld hebben deze gelden, waarin overigens de drie landen allerminst gelijk gedeeld hebben, de verdere ontwikkeling van het particuliere bankwezen aldaar sterk bevorderd en tot de verhoogde internationale beteekenis van de financieele centra der landen belangrijk bijgedragen. Het deel, dat van deze gelden in het land zelve gebleven is, wordt echter in den regel sterk overschat. Immers, had niet het overgrootste deel zijn weg weder naar elders gevonden, dan zouden zich in deze, reeds uit eigen kracht kapitaal-verzadigde, landen onvermijdelijk ernstige congestieverschijnselen hebben voorgedaan, zooals o.a. in den jongsten tijd, als gevolg van een bijzonder sterken invloed van dergelijke gelden, in *Zwitserland* metterdaad het geval is geweest.

Het is mogelijk, dat wanneer eenmaal deze stroom van vreemde gelden zal zijn opgehouden, de binnenlandsche beleggingsmogelijkheden voor de drie centrale banken weder eenigszins grooter zullen worden. De geschetste ontwikkeling is evenwel niet ongedaan te maken en met stelligheid kan verwacht worden, dat ook in de toekomst een belangrijke buitenlandsche portefeuille het deel dezer centrale banken blijven zal, m.a.w. hun werkelijke dekking zich ver boven de oude normen zal blijven bewegen.

Het bovenvermelde verschijnsel beperkt zich trouwens allerminst tot de kapitaal exporteerende landen. Ook in kapitaal importeerende landen doet het zich voor, al ligt het voor de hand, dat het aldaar in verband met de versterkte credietvraag, dikwijls onder de oppervlakte verborgen blijft. De zeer belangrijke inkringing van de binnenlandsche wisselportefeuille, die zich bijv. bij de *Duitsche Rijksbank* pleegt te manifesteren, telkens wanneer de spanningen op de geldmarkt tijdelijk verdwenen zijn, wijst in dezelfde richting. Ook de weekstaten der *Oostenrijksche Na-*

tionalbank, om slechts deze te noemen, spreken in dit opzicht een duidelijke taal.

In het algemeen kan men de stelling wagen, dat in de meeste landen met een belangrijk bankbiljettenverkeer dergelijke verschijnselen zich voordoen, die wanneer zij in hun doorwerking niet door andere omstandigheden belemmerd worden, in de positie der centrale banken tot uiting zullen komen. Mist dan de centrale bank de bevoegdheid, gelden in het buitenland uit te zetten, dan wel haar uitzettingen in den vreemde boven de bestaande grenzen op te voeren; dan is een opstuwende invloed op den goudvoorraad dezer banken het onvermijdelijke gevolg.

Geaccentueerd is een en ander nog door de in tal van landen, in de eerste plaats *Engeland*, *Frankrijk* en *Duitschland*, plaats gehad hebbende vervanging van het monetaire goudverkeer door ander, in hoofdzaak bankbiljettenverkeer. Het ligt voor de hand, dat deze verandering, die slechts van technischen aard is, in de binnenlandsche beleggingsmogelijkheid der centrale bank geenerlei wijziging heeft gebracht. Het gevolg is dan ook, dat, voorzover hiertegenover niet een vermeerdering der Regeeringsschuld staat, de zooeven aangewezen verschijnselen — vermeerdering der buitenlandsche belegging dan wel opstuwing van den goudvoorraad — hierdoor nog versterkt zijn. Waarbij evenwel in het oog dient te worden gehouden, dat, ook wanneer het laatste zich heeft voorgedaan, dit voor het land als geheel genomen slechts een verplaatsing van den goudvoorraad of van een deel daarvan heeft beteekend doch geen vergroting.

Deze beschouwingen zouden onvolledig zijn, indien ook niet een enkel woord werd gewijd aan de *Vereenigde Staten*.

Hoeveel er ook sedertdien gebeurd is, zoo diene toch niet vergeten te worden, dat het Federal Reserve System in 1914 geënt werd op een ontwikkeld en „self-supporting” bankwezen.

Ook in ander opzicht wijkt de toestand daar belangrijk af van die in de meeste der genoemde landen. Evenals in Engeland speelt de cheque een groote rol in het betalingsverkeer, terwijl voorts in de behoefte aan papiergeld voor een deel buiten de centrale bank om voorzien is. In oorlogs- en na-oorlogsjaren hebben evenwel de bankbiljetten van de Federal Reserve Banken zich een belangrijke, zij het sedertdien weer afbrokkelende plaats in het betalingsverkeer veroverd, terwijl daarnaast aan de aangesloten banken de verplichting is opgelegd een zekere reserve, gemeten naar hunne deposito's, bij de Federal Reserve Bank van hun district aan te houden.

Gedurende de oorlogs- en na-oorlogsjaren zijn de Vereenigde Staten van kapitaal-importeerend sterk kapitaal-exporteerend geworden, terwijl ook het particuliere bankwezen een belangrijken verderen groei heeft doorgemaakt.

De vraag is nu deze, of onder normale verhoudingen tegenover de som van bankbiljetten en deposito's een genoegzame binnenlandsche credietvraag staat. Genoegzaam in dien zin, dat zich geenerlei opstuwende invloed op den goudvoorraad doet gevoelen. Immers van de veiligheidsklep der uitzettingen in den vreemde is door de Federal Reserve Banken, indien zij al het recht hiertoe hebben, in ieder geval zelden of nooit gebruik gemaakt.

Het feit, dat de Federal Reserve Banken niet uitsluitend tegen het officiële bankdisconto crediet verstrekken, doch daarnevens zowel bankaccepten tegen de open markt rente aankopen — de z.g. open market policy — als dikwijls groote posten aan Government Securities aanhouden, geeft sterk den indruk, dat dit niet het geval is. Het is echter de vraag, of een opstuwende invloed op den goudvoorraad op deze wijze even gemakkelijk voorkomen kan worden, als door uitzettingen in den vreemde. Anders dan bij deze laatste wordt toch door operaties op de eigen markt op initiatief der Centrale Bank nieuw bankgeld (reserve) aan de geldmarkt toegevoerd. Hierdoor zijn aan

deze operaties, voorzover zij zich niet oplossen in een vermindering van de discontoeeningen tegen het officiële bankdisconto, grenzen gesteld, die bij uitzettingen in den vreemde niet bestaan.

Ongetwijfeld hebben nog andere factoren medegewerkt tot de vorming van de groote goudvoorraden in de Vereenigde Staten, die zich niet alleen tot het dekkingsgoud bij de Federal Reserve Banken beperken. Is het boven gegeven beeld echter juist, dan vinden de voortdurend zeer hooge dekkingspercentages der Federal Reserve Banken tot zekere hoogte ook in de interne positie dier banken hun verklaring.

* * *

Zoals reeds werd opgemerkt, hebben de verhoogde dekkingsmarges der centrale banken — goud en uitzettingen in den vreemde tezamen genomen — het voordeel, dat bij de zoo gestegen internationale schuldverhoudingen op korten termijn, acute schokken beter kunnen worden opgevangen. Ook kan aan een sterke vraag naar vreemd geld uit oorzaken in den vreemde gelegen in veel grooter mate worden voldaan, alvorens uit defensieve overwegingen tot discontoverhooging of andere voor het bedrijfsleven storende maatregelen behoefte te worden overgegaan.

Uit een oogpunt van conjunctuurbeleid kunnen evenwel deze gestegen marges en de daardoor in het leven geroepen veel grotere speelruimte een ernstig gevaar vormen. In de afgelopen jaren is dat in de Vereenigde Staten op meer dan een wijze gebleken.

Dateert men de jongste conjunctuurgolf van de tweede helft van 1927, dan zijn de Federal Reserve Banken deze periode ingegaan met een dekking van rond 75 pCt. Duidelijk is daar, toen de hausse ernstiger afmetingen ging aannemen, aan den dag getreden, voor welk een moeilijke taak de leiders zich zien gesteld, wanneer zij onder dergelijke omstandigheden — de dekking heeft nimmer minder dan 61 pCt. bedragen — tegenover de in zoodanige periodes steeds versterkt optredende roep naar goedkoop geld, hun beter inzicht willen doorzetten. Wat toch is eenvoudiger voor de voorstanders van goedkoop geld dan te wijzen op de wettelijke dekkingspercentages en op de voor den oorlog inderdaad geldende „rule of the game”, dat in den regel eerst bij nadering van deze percentages krachtig werd ingegrepen.

Een tweede verschijnsel, dat zich in het bijzonder heeft voorgedaan toen in het verder verloop der hausse een toenemende verstijving van het renteniveau voor kort geld aan den dag trad, is de enorme omvang van buitenlandsche gelden, die mede hebben gediend tot financiering van de effectenspeculatie. Als gevolg van de met deze toevloeiing gepaard gaande goudzendingen, is het dekkingspercentage der Federal Reserve Banken weder gestegen en vertoonden de uitgezette gelden afneming in plaats van verdere toeneming, zonder dat dit de toenemende hausse vermocht te remmen. Het feit, dat een groot deel van de effectenspeculatie technisch op zoodanige wijze is gefinancierd, dat zij buiten de op het Federal Reserve System opgebouwde credietstructuur omging, moge hiertoe hebben bijgedragen; zonder de extra groote elasticiteit bij andere centrale banken zou de positie der Federal Reserve Banken stellig krachtiger zijn geweest.

Men moet niet denken, dat men hier met een geïsoleerd verschijnsel te doen heeft gehad. Slechts is met internationale duidelijkheid aan den dag getreden, wat de leiders van centrale banken in de afgelopen jaren reeds herhaaldelijk hebben ervaren: de verstoring van hun binnenlandsch disconto-beleid door massale verplaatsingen van internationaal kort geld, welke zij niet in de hand hebben.

Ook vóór den oorlog oefenden discontoverhoogingen een aantrekkende werking uit op vreemde gelden. Het verschil zit echter in de proporties.

Ook al is op het oogenblik de toestand — het werd reeds betoogd — nog allerminst normaal te achten,

dit staat wel vast, dat de voor-oorlogsche proporties voor goed tot het verleden behooren. De positie der individueele centrale bank is dus vermoedelijk in dit opzicht dus blijvend verzwakt, wat slechts in nauwe internationale samenwerking een zeker tegenwicht zal kunnen vinden.

Keeren wij na deze korte uitweiding over enkele gevolgen van het verschijnsel der verhoogde dekkingsmarges, weder tot het verschijnsel zelf en deszelfs oorzaken terug.

Hoofddoel dezer bladzijden was te betoogen, dat, al mogen deze verhoogeningen voor een deel het gevolg zijn van een opzettelijk daarop gericht streven, zij bij een toenemend aantal centrale banken tevens hun oorzaak vinden in interne, structureele veranderingen, waarop de leiders der centrale banken slechts weinig invloed vermogen uit te oefenen.

Is deze stelling juist, dan rijst de vraag, of inderdaad het stelsel der proportioneele dekking nog wel past bij deze nieuwe verhoudingen, hierbij, als steeds, tot de dekking rekenende alles, wat wezenlijk deze functie vervult, d.i. zoowel het goud als de beleggingen in den vreemde.

Het antwoord op deze vraag luidt: ja en neen. Ja in zoverre het niet alleen in kapitaal-importeerende, doch ook in kapitaal-exporteerende landen zijn nut kan hebben minimum-grenzen aan de dekking te blijven stellen. Neen in zoverre, dat, nu tusschen de centrale bank en de binnenlandsche credietvraag een „self supporting” particulier bankwezen is komen te staan, de in den aanvang uiteengezette voor-oorlogsche auto-

matiek van het stelsel voor een groot deel niet meer bestaat, waarmede tevens de oude „rules of the game” in vele gevallen hun waarde hebben verloren. Niet zonder beteekenis is het in dit verband, dat Engeland nimmer een proportioneel dekkingsstelsel van de hier besproken soort heeft gehad. Ook in Frankrijk is het eerst in 1928 ingevoerd.

Tenslotte: Bovenstaande beschouwingen raken op verschillende punten het vraagstuk van de distributie van het goud, hetwelk op het oogenblik in velerlei kring de aandacht trekt. Een opzettelijke bespreking van dit vraagstuk lag niet in de bedoeling, zoodat met een verwijzing naar dit verband zou kunnen worden volstaan. Eén opmerking mag echter niet achterwege blijven. Uit bovenstaande beschouwingen zou men de conclusie kunnen trekken, dat de opstuwende werking op den goudvoorraad der centrale banken, waarvan herhaaldelijk sprake geweest is, op eenvoudige wijze voorkomen kan worden en wel door verdere uitbreiding van de beleggingen der centrale banken in den vreemde, waar noodig na voorafgaande wetswijziging. Inderdaad zou aldus in vele gevallen deze opstuwende werking komen te vervallen. Of het evenwel wensche-lijk is aan de bestaande reeds zeer omvangrijke beleggingen van centrale banken in den vreemde nog een groote verdere uitbreiding te geven, is een vraagstuk op zichzelf, dat zeer verschillende kanten heeft en waarop zeker niet zonder nauwkeurig nader onderzoek een definitief antwoord gegeven kan worden. Een lichtpunt is, dat ook hier de B.I.S. wellicht op den duur haar coördineerenden invloed in belangrijke mate zal kunnen laten gelden.”

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE DE VEREENIGDE STATEN.

Datum	Productie ¹⁾ , Handel en Verkeer																			
	Index van de industriële productie	Productie-index van										Buitenlandsche handel ³⁾								
		Fabrikaten	Mineralen	Steenkolen	Ruwe Petroleum	Koper	Ijzer en Staal	Textiel-goederen	Auto-mobielen	Bouwbedrijf	Wagonverladingen	Katoenverbruik	Aantal tewerkgestelden	Betaalde loonen	Invoer		Uitvoer		Uitvoeroverschot	
															Totaal	Grondstoff.	Totaal	Fabrikaten		
Gemiddelde van 1923—1925 = 100												1923—1925 = 100		Mill. \$						
1930																				
Januari	104	102	112	100	132	101	99	103	103	79	97	102	92.9	94.2	311	109	411	192	100	
Februari	107	106	109	92	135	95	119	99	110	77	99	94	92.9	97.4	282	99	349	183	67	
Maart	104	105	96	81	125	88	113	98	109	111	95	94	92.7	98.0	300	102	370	200	70	
April	106	107	104	97	128	90	114	96	109	118	101	100	92.1	96.7	308	106	332	189	24	
Mei	104	104	102	92	127	90	111	90	104	111	98	91	90.4	94.1	285	87	320	178	35	
Juni	100	101	100	89	124	86	110	84	98	146	94	85	88.2	90.3	250	77	290	165	60	
Juli	94	93	97	86	120	83	93	84	75	89	92	82	84.6	82.0	221	70	267	145	48	
Augustus	91v	91v	96v	82	117	85	93	81	67	85	91	78	83.8	80.9	218	73	298	147	80	

¹⁾ De indexcijfers betreffende de productie, de wagonverladingen, het katoenverbruik, het aantal tewerkgestelden en de betaalde loonen zijn ontleend aan het Federal Reserve Bulletin. Wat de index van de industriële productie betreft, deze is samengesteld uit de gegevens van 58 industrieën n.l. 50 van fabrikaten en 8 van mineralen.

²⁾ gemiddelde van Maart—Dec. ³⁾ De cijfers der jaren 1925—1929 zijn maandgemiddelden. v) = voorloopig.

Datum	Kapitaalmarkt											Geldmarkt			Prijzen				
	Effectenbeurs						Emissies ³⁾					Callrente ⁴⁾	Primabank-accepten (90 dagen)	Prima hand-delspapier (4—6 mnd.)	Indexcijfer van groot-hand.prijz.7	Landbouw-producten ⁷⁾	Kosten van Levens-onderhoud		
	Indexcijfer van ¹⁾						Binnen- en buitenl.			Binnenlandsche									
	404 Aandeelen	337 Industr.aandeelen	33 Spoorweg-aandeelen	34 Aand.van public utilities	60 Obligatiën	Makelaars-teeninge ²⁾	Totaal (zonder conversie)	Conversie	Aandeelen	Obligatiën	Totaal							Privaat-rechtelijke	Publiek-rechtelijke
1926 = 100						in millioenen dollars						1926 = 100		1/2 Juli 1914 = 100					
1930																			
Jan.	156	149	137	209	96.5	3.985	747	77	127	620	718	611	107	29	4.31	37-4	43-5	93	160
Febr.	166	156	143	231	96.4	4.168	592	30	155	437	466	388	78	126	4.28	33-7	41-5	92	98
Mrt.	172	163	143	242	97.8	4.656	799	22	123	676	658	516	142	141	3.56	23-3	33-4	91	157
April	181	171	142	264	97.9	5.063	903	55	261	642	730	582	148	173	3.79	27-3	33-4	91	158
Mei	171	160	136	250	97.4	4.748	1.109	70	424	685	991	847	144	118	3.05	22-5	33-4	89	93
Juni	153	143	125	224	98.2	3.728	704	69	152	552	533	378	155	171	2.60	17-2	31-3	87	89
Juli	149	140	124	215	98.7	3.689	554	29	71	483	474	367	107	80	2.18	14-3	3-3	84	83
Aug.	148	139	121	213	99.6	3.599	204	86	56	148	166	84	82	38	2.22	14-3	3-3	84	85
Sept.	149	139	123	216	100.0	3.481	379	116	62	317	376	284	92	3	2.17	14-3	3-3		

¹⁾ Indexcijfers van Standard Statistics Co. ²⁾ Einde v. h. jaar (resp. maand). ³⁾ Ontleend aan The Commercial and Financial Chronicle. De cijfers der jaren 1925—1929 zijn maandgemiddelden. ⁴⁾ Stock exchange call loans. ⁵⁾ Renewal rate. ⁶⁾ 40 obl. ⁷⁾ Bureau of Labor Statistics. o) resp. aand. tot. 229, ind. 197, spoorw. 31.

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE NEDERLAND.

Datum	Productie en Handel.																							
	Productie.					Indexcijfer der werkloosheid	Invoer *)					Uitvoer *)												
	Steenkolen 1)	Scheepsbouw 2)	Aanbestedingen 3)		Totaal		Totaal	Onbewerkte en halffabr.	Fabrikaten	Totaal	Fabrikaten	Grondstoffen	Gloeilampen	Radio	Kunstzijde	Margarine	Kaas	Groenten	Invoer-overschot					
			Totaal	Fabrieksbouw																in 1000 tons	in 1000 tons	in mill. gld.	in 1000 tons	in 1000 tons
1000 tons	1000 B. R. T.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.						
1925	593	101	9.55	0.36	8,1	205	1.444	365	151	164	52	631	24	395 ⁴	1.833	31	73	237	1.280	7,7	6,6	36,5	5,4	
1926	737	148	11.33	0.39	7,3	203	1.642	390	146	193	52	899	28	325 ⁴	1.484	100	279	444	1.744	7,9	7,0	35,9	5,8	
1927	791	172	11.07	0.48	7,5	212	1.630	413	158	210	58	751	29	318 ⁴	1.621	173	766	579	2.158	7,7	8,1	38,8	5,4	
1928	910	177	13.35	0.57	5,6	224	1.721	425	166	225	67	849	27	573	1.988	336	1.903	633	2.431	7,4	7,7	43,8	5,8	
1929	965	198	14.84	0.68	6,5	229	1.824	433	166	228	72	895	27	503	2.318	875	6.788	717	2.271	6,0	8,0	45,9	63	
Jan.	980		10.37	0.31	16,2	233	1.531	416	152	212	68	813	26	676	2.937	627	5.474	572	2.071	5,2	7,0	43,0	81	
Feb.	841	164	11.55	0.84	17,2	178	1.055	294	124	147	55	544	19	527	2.450	546	4.720	584	1.916	5,1	5,5	32,0	53	
Mrt.	936		14.15	0.80	13,0	216	1.092	350	175	237	77	655	25	655	2.980	852	7.747	783	2.391	7,3	8,1	40,5	41	
Apr.	945		16.10	1.13	2,8	234	1.566	448	169	303	75	922	30	454	2.067	736	6.049	715	2.246	5,1	7,3	36,0	65	
Mei	955	172	26.67	1.88	2,4	236	2.060	436	175	250	79	1.017	29	460	2.398	886	7.666	761	2.458	6,1	7,9	35,6	61	
Juni	921		15.62	0.44	2,1	230	2.121	466	165	217	76	976	27	363	1.731	969	7.485	750	2.466	6,1	9,4	39,0	65	
Juli	1.024		15.27	0.39	2,4	241	2.237	493	170	246	77	1.018	27	395	1.824	776	5.725	746	2.324	5,7	9,3	56,5	71	
Aug.	984	224	16.46	0.68	2,5	247	2.327	565	183	278	79	997	27	563	2.761	999	7.123	776	2.388	6,8	9,5	72,5	64	
Sept.	958		11.37	0.74	2,5	231	2.058	501	182	218	70	992	27	506	2.249	994	6.935	780	2.395	5,7	9,1	66,8	49	
Oct.	1.071		14.12	0.60	2,7	258	2.031	454	185	221	78	941	30	576	2.554	1.175	8.863	787	2.473	6,1	9,2	58,0	73	
Nov.	1.002	232	12.10	0.25	4,2	238	1.963	404	166	213	71	977	27	455	2.001	1.001	6.977	636	1.953	7,3	7,3	39,5	72	
Dec.	958		14.28	0.06	9,8	214	1.888	384	144	198	65	885	25	402	1.863	944	6.095	712	2.173	6,0	6,2	30,8	70	
1930																								
Jan.	1.060		12.13	0.14	11,7	221	1.878	464	152	227	66	936	27	372	1.733	968	6.160	774	2.280	6,2	7,5	43,7	69	
Feb.	985	179	13.91	0.34	9,8	201	1.639	422	145	251	69	833	24	304	1.369	737	5.468	752	2.149	5,7	6,1	47,1	56	
Mrt.	997		20.54	0.27	6,7	227	1.875	413	156	271	73	814	24	338	1.521	951	6.492	786	2.260	6,9	6,6	53,7	70	
Apr.	977		21.35	0.38	5,4	204	1.731	362	142	230	64	852	22	360	1.701	797	5.105	628	1.821	5,0	7,0	44,7	62	
Mei	1.017	187	17.84	0.35	4,8	224	2.039	425	151	223	68	929	25	434	1.855	735	4.436	887	2.562	5,8	8,2	47,5	73	
Juni	916		18.04	0.77	4,3	201	2.008	410	135	191	56	943	21	466	1.998	667	3.647	582	1.728	5,5	8,7	59,4	66	
Juli	1.097		13.70	0.33	5,2	204	2.119	494	145	222	62	973	22	530	2.551	672	3.682	673	1.882	4,8	10,2	61,9	59	
Aug.	1.010		15.58	0.23		199	1.931	456	153	241	59	1.005	21	595	2.865	675	4.336	661	1.738	6,2	8,7	68,8	46	
Sept.						196	1.793	402	147	201	56	893	22	405	2.066	890	5.599	810	2.102	4,6	8,1	31,3	49	

1) De cijfers vanaf Jan. 1929 zijn voorlopig. 2) De cijfers van 1925-1927 hebben betrekking op de maand Juni. 3) „De Aannemer”. 4) Bruto-gewicht X 1000 K.G.

Datum	Kapitaalmarkt										Geldmarkt			Prijzen			Verkeer				Aantal Faillissementen *)		
	Effectenbeurs				Emissies					Spaarbanken		Prolongatierente *)	Particulier disconto *)	Indexcijfers van			Scheepv. verkeer *)		Ontvangsten van de Spoorwegen			Ontvangsten van Postz. Telegra. en Telefo. n	
	Handelsondern.	Industrie	Scheepvaart	Rendement van Obligaties *)	Totaal (zonder conversie)	Conversie	Nederland en Koloniën	Buitenland	Aandelen	Obligatiën	Rijkspost-spaarbank			40 particuliere spaarbanken *)	Groothandels-prijzen *)	Prijzen in den landbouw 2)	Kosten van Levensonderh. arbeidersgez. Amsterdam 3)	Inkomend	Uitgaand	In 10.000.000 M ³		In miljoenen gulden	
												In miljoen gulden	In pCt.										1913=100
1925	—	—	—	4,93	297	219	175	122	64	233	304	191	2,88	3,08	155	—	—	5,00	4,24	13,6	6,31	342	
1926	—	—	—	4,65	470	429	196	274	73	397	299	209	2,92	2,88	145	—	—	5,22	6,10	13,6	6,23	312	
1927	—	—	—	4,72	494	46	158	336	93	401	321	225	3,83	3,76	148	—	—	5,95	4,80	13,6	6,23	296	
1928	—	—	—	4,64	667	48	364	303	338	329	332	242	4,16	4,18	149	—	—	6,14	5,03	14,5	6,42	266	
1929	168	433	125	4,76	460	84	327	133	287	173	—	—	4,89	4,82	142	—	—	6,02	4,12	15,0	6,79	232	
Jan.	180	421	142	4,62	60,6	10,9	51,6	9,0	26,8	34,0	333	245	4,44	4,19	146	—	—	5,48	4,43	13,8	7,48	253	
Feb.	182	427	140	4,65	99,3	4,1	61,8	37,5	69,1	30,2	335	247	4,78	4,35	146	—	—	4,59	2,89	13,4	5,66	239	
Mrt.	183	421	141	4,73	22,5	4,0	4,6	17,6	5,2	17,3	343	248	5,05	4,61	147	—	—	4,94	3,64	15,5	6,15	240	
Apr.	178	418	135	4,83	13,6	—	6,8	6,8	6,6	7,0	340	247	5,81	5,34	144	—	—	6,06	4,49	14,1	7,08	236	
Mei	170	436	129	4,82	57,7	1,1	53,8	3,9	54,9	2,8	339	248	5,87	5,33	142	—	—	6,31	4,21	14,9	6,31	231	
Juni	167	455	127	4,80	14,1	0,4	8,3	5,8	7,9	6,2	340	250	5,30	5,38	141	—	—	6,44	4,08	14,1	6,18	217	
Juli	166	462	123	4,79	41,1	0,4	13,0	28,1	28,9	12,2	340	251	4,90	5,17	141	94	—	6,80	4,23	17,5	8,03	201	
Aug.	166	489	121	4,78	6,3	—	2,6	3,7	2,0	4,3	322	253	4,70	5,05	142	95	—	6,77	4,78	18,1	6,45	189	
Sept.	170	482	120	4,81	18,0	60,4	9,1	8,9	4,7	13,3	343	254	5,32	5,36	141	95	94,4	6,13	4,09	15,6	6,30	210	
Oct.	158	427	113	4,79	64,1	—	60,2	3,9	50,1	14,0	342	254	4,53	5,15	140	93	—	6,29	4,37	15,6	6,96	247	
Nov.	150	384	106	4,82	45,0	2,2	43,1	1,9	29,2	15,8	343	254	4,17	4,24	137	90	—	6,02	4,26	14,5	6,13	271	
Dec.	145	369	103	4,75	17,8	—	12,2	5,6	1,8	16,0	343	257	3,87	3,50	135	89	94,8	6,38	3,95	13,6	6,45	247	
1930																							
Jan.	144	312	102	4,71	43,1	19,3	41,7	1,4	6,3	36,8	344	262	2,85	2,93	131	86	—	6,11	4,35	14,3	7,49	273	
Feb.	144	303	97	4,71	55,8	5,4	11,8	44,0	2,8	53,0	356	266	2,94	2,78	126	84	—	5,51	3,67	12,6	5,78	244	
Mrt.	135	292	92	4,67	74,6	—	57,9	16,7	3,9	70,7	356	270	2,59	2,55	122	80	92,2	5,77	3,80	13,8	6,23	251	
Apr.	140	305	92	4,68	55,4	0,4	12,5	42,9	5,1	50,3	354	269	3,10	2,43	122	81	—	5,52	3,76	14,5	6,88	250	
Mei	129	281	92	4,64	36,4	1,3	6,5	29,9	3,3	33,1	354	272	2,56	2,24	118	80	—	6,25	3,92	14,3	6,27	241	
Juni	123	262	83	4,58	100,8	2,9	26,5	74,3	3,9	96,9	354	274	1,94	1,85	118	76	91,8	6,46	3,58	15,0	5,91	240	
Juli	126	265	82	4,56	35,2	7,0	17,9	17,3	0,1	35,1	355	277	1,85	1,91	115	78	—	6,15	4,09	16,3	7,86	255	
Aug.	117	252	75	4,52	18,0	5,1	14,6	3,4	0,3	17,7	358	280	1,62	1,83	114	83	—	6,02	4,23	16,9	6,15	214	
Sept.	111	246	74	4,49	18,8	1,6	17,5	1,3	0,7	18,1	361	—	—	—	—	—	—	6,18	4,19	16,9	6,19	—	

v = voorloopig. *) Centraal Bureau voor de Statistiek. 1) Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam (Nadruk verboden) 2) Directie van den Landbouw. Nieuwe reeks, begonnen Juli 1929. 3) Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels 3 25 Mrt. '30	Lissabon	7 1/2	2 Juni '30
	Bel. Binn. Eff. 3 1/2 4 Oct. '30	Londen	3	1 Mei '30
	Vrsch. in R.C. 3 1/2 4 Oct. '30	Madrid	6	19 Juli '30
Athene	9 2 Dec. '28	N.-York F.R.B.	2 1/2	19 Juni '30
Batavia	4 1/2 10 Mrt. '30	Oslo	4 1/2	20 Mrt. '30
Belgrado	5 1/2 28 Mei '30	Parijs	2 1/2	1 Mei '30
Berlijn	5 9 Oct. '30	Praag	4	24 Juni '30
Boekarest	9 23 Nov. '29	Pretoria	5 1/2	29 Spt. '30
Brussel	2 1/2 31 Juli '30	Rome	5 1/2	19 Mei '30
Budapest	5 1/2 28 Mei '30	Stockholm	3 1/2	2 Apr. '30
Calcutta	5 10 Juli '30	Tokio	5.1	6 Oct. '30
Dantzig	5 10 Oct. '30	Weenen	5	9 Sept. '30
Helsingfors	6 26 Aug. '30	Warschau	6 1/2	12 Juni '30
Kopenhagen	4 9 Mei '30	Zwits. Nat. Bk.	2 1/2	10 Juli '30

OPEN MARKT.

Data	1930							1929	1928	1914
	25 Oct.	20/25 Oct.	13/18 Oct.	6/11 Oct.	21/26 Oct.	22/27 Oct.	20/24 Jul			
Amsterdam Partic. disc.	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2			
Londen Daggeld	1 1/2	1-2	1-2	1-2	4 1/2-5 1/2	3-4 1/4	1 1/2			
Berlijn Daggeld	3 1/2-5	3-5	4-6 1/2	3-6	5 1/2-9	4 1/2-7				
New York Daggeld	2-1/4	2-1/4	2-1/4	2-1/4	5-6 1/4	6-8 1/4	1 1/2			

1) Koers van 24 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
21 Oct. 1930	2.48 3/8	12.06 1/8	59.18	9.74 1/2	34.63	100 1/16
22 " 1930	2.48 1/2	12.06 1/8	59.10	9.74	34.61	100 1/16
23 " 1930	2.48 1/8	12.06 3/8	59.14 1/2	9.74 1/2	34.62	100 1/16
24 " 1930	2.48 1/8	12.06 3/8	59.17	9.74 1/2	34.62 1/2	100 1/16
25 " 1930	2.48 1/16	12.06 3/8	59.18	9.74 1/2	34.61 1/2	100 1/16
27 " 1930	2.48 1/16	12.06 3/8	59.16	9.74 1/2	34.61 1/2	100 1/16
Laagste d.w. 1)	2.48 5/8	12.05 1/8	59.08	9.73 1/2	34.59	99 11/16
Hoogste d.w. 1)	2.48 7/16	12.07 1/8	59.23	9.75	34.64	100 1/16
20 Oct. 1930	2.48 1/10	12.06 1/8	59.16	9.74 1/2	34.64	100 1/16
13 " 1930	2.48 1/10	12.05 1/8	58.97 1/2	9.73	34.61	100
Muntpariteit	2.48 3/8	12.10 3/8	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
21 Oct. 1930	48.21	35.05	7.36 1/2	1.48	13.00 1/2	26.10
22 " 1930	48.20 1/2	35.05	7.36 1/2	1.48 1/2	13.—	26.—
23 " 1930	48.23	35.05	7.36 1/2	1.48	13.—	26.05
24 " 1930	48.23	35.05	7.36 1/2	1.48	13.—	26.57 1/2
25 " 1930	48.21 1/2	35.02 1/2	7.36 1/2	1.48	—	—
27 " 1930	48.21	35.05	7.36 1/2	1.48	13.—	26.95
Laagste d.w. 1)	48.17 1/2	34.97 1/2	7.36	1.47	12.98 1/2	25.66
Hoogste d.w. 1)	48.25	35.07 1/2	7.37 1/2	1.49	13.02	27.30
20 Oct. 1930	48.20	35.05	7.37	1.48	13.01	25.20
13 " 1930	48.23	35.02 1/2	7.36	1.48	12.98 1/2	24.40
Muntpariteit	48.—	35.10	7.371	1.488	13.09	48.52 1/2

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Ostø *)	Helsingfors *)	Buenos-Aires *)	Montreal *)
21 Oct. 1930	66.87 1/2	66.45	66.45	6.25	86	2.48 1/2
22 " 1930	66.65	66.45	66.45	6.25 1/2	86	2.48 5/8
23 " 1930	66.87 1/2	66.45	66.45	6.25	85 1/2	2.48 3/8
24 " 1930	66.87 1/2	66.45	66.45	6.25 1/2	84 1/2	2.48 9/16
25 " 1930	66.65	66.45	66.45	6.25 1/2	84 1/2	2.48 1/8
27 " 1930	66.65	66.42 1/2	66.42 1/2	6.25	84 1/2	2.48 1/8
Laagste d.w. 1)	66.57 1/2	66.37 1/2	66.37 1/2	6.24	83 1/2	2.48 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.80	66.47 1/2	66.47 1/2	6.26	86 1/2	2.48 3/8
20 Oct. 1930	66.70	66.47 1/2	66.47 1/2	6.25 1/2	85 1/8	2.48 1/8
13 " 1930	66.60	66.40	66.37 1/2	6.24 1/2	82 1/2	2.48 3/8
Muntpariteit	66.87	66.55	66.67	6.26 1/2	95 1/2	2.48 3/8

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
21 Oct. 1930	4,86 1/16	3,92 1/2	23,84	40,28 1/2
22 " 1930	4,85 11/16	3,92 1/8	23,81 1/2	40,27 3/4
23 " 1930	4,85 13/16	3,92 1/8	23,81 1/8	40,26 3/4
24 " 1930	4,85 31/32	3,92 1/8	23,82 1/2	40,27 1/2
25 " 1930	4,85 29/32	3,92 1/2	23,83	40,27 1/8
27 " 1930	4,85 27/32	3,92 1/8	23,82 1/8	40,27 1/8
28 Oct. 1929	4,87 7/8	3,94	23,92 1/2	40,35 1/2
Muntpariteit	4,8667	3,90 1/8	23,81 1/2	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	11 Oct. 1930	18 Oct. 1930	20/25 Oct. '30 Laagste	25 Oct. 1930 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	375	375	374 3/4	375 1/2
Bangkok	Sh. p. tical	1/9 3/4	1/10 1/4	1/9 1/8	1/10
Budapest	Pen. p. £	27.77	27.75	27.73	27.80
Buenos Aires	d. p. \$	38	38 1/16	38 1/16	38 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 27/32	1/5 59/64	1/5 59/32	1/5 27/32
Constantin	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong	Sh. p. \$	1/3 27/32	1/3 29/32	1/3 3/8	1/4 1/8
Kobe	Sh. p. yen	2/0 15/32	2/0 81/64	2/0 1/16	2/0 19/32
Lissabon	Escu. p. £	108 3/4	108 1/4	108 1/8	108 1/8
Mexico	\$ per £	10.30	10.30	10.15	10.40
Montevideo	d. per £	38 1/2	39 1/8	38 3/4	39 1/2
Montreal	\$ per £	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 1/8	4.85 1/2
Rio de Janeiro	d. per Mil.	—	—	—	—
Shanghai	Sh. p. tael	1/7 1/2	1/7 11/16	1/6 7/16	1/7 7/8
Singapore	id. p. \$	2/3 29/32	2/3 29/32	2/3 29/32	2/3 27/32
Valparaiso	\$ per £	39.97	39.96	39.96	39.97
Warschau	Zl. p. £	43 1/8	43 1/8	43 1/16	43 1/8

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Londen 1)		N.York *)		
20 Oct. 1930	16 1/16	35 7/8	20 Oct. 1930	84 11/16
21 " 1930	16 1/8	35 7/8	21 " 1930	84 11/16
22 " 1930	16 1/8	35 3/4	22 " 1930	85 0 1/8
23 " 1930	16 1/8	35 1/2	23 " 1930	85 0 1/8
24 " 1930	16 1/2	35 1/4	24 " 1930	84 11 1/2
25 " 1930	16 1/16	35 1/8	25 " 1930	84 11 3/4
26 Oct. 1929	23	50	26 Oct. 1929	84 11 1/2
27 Juli 1914	24 1/16	59	27 Juli 1914	84 11

1) In pence p. oz. stand. *) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. **) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Oct. 1930	23 Oct. 1930
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	—	—
Saldo d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 587.893,65	f 180.035,25
Voorsch. op ult. September 1930 afd. gemeenten verstrekt op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke ink.bel. en op de Rijksink.bel.	" 33.796.712,18	" 33.796.712,18
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 105.903.103,64	" 108.210.341,11
Id. aan Suriname	" 11.576.599,29	" 11.586.133,79
Id. aan Curaçao	" 4.289.845,43	" 4.301.908,88
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 100.104.638,40	" 98.862.491,75
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 20.075.124,48	" 20.499.941,30
Vord. o/h. Algem. Burg. Pensioen f. 1)	" —	" —
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 14.463.248,01	" 14.569.817,24
Verplichtingen.		
Voorschot door Ned. Bank ingevolge art. 16 van haar octrooi verstrekt	f 11.476.532,36	f 11.388.571,47
Voorsch. d. Ned. Bank verstrekt 1)	" —	" —
Schatkistbiljetten in omloop	" 152.522.000,—	" 152.522.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 95.030.000,—	" 95.030.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	" —	" —
Daggeldleeningen	" 5.500.000,—	" 2.000.000,—
Zilverbons in omloop	" 4.309.944,50	" 4.229.755,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f. 1)	" 187.630,40	" 285.661,32
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 8.514.192,22	" 3.370.325,29
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 893.711,53	" 1.160.141,53
Id. aan diverse instellingen 1)	" 10.237.333,87	" 10.166.188,04

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	18 Oct. 1930	25 Oct. 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	f 561.000,—	f 150.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 106.148.000,—	" 108.580.000,—
Schatkistpromessen	" 11.850.000,—	" 11.850.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" 36.876.000,—	" —
Waarvan Muntbiljetten	" 2.359.000,—	" —
Muntbiljetten in omloop	" 17.540.000,—	" 16.817.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 4.218.000,—	" 4.507.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	" 1.127.000,—	" 984.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 27 October 1930.

Activa.			
Binnenl. Wis- / Hfdbk. f	36.877.344,79		
sels, Prom., / Bijbnk. „	722.665,60		
enz. in disc. / Ag.sch. „	8.935.700,74	f	46.535.711,13
Papier o. h. Buitentl. in disconto	„	—
Idem eigen portef. f	250.460.064,—		
Af: Verkochtmaar voor de bk. nog niet afgel.	„	250.460.064,—
Beleeningen			
incl. vrsch. / Hfdbk. f	28.283.173,69		
in rek.-crt. / Bijbnk. „	4.604.187,95		
op onderp. / Ag.sch. „	50.375.670,69		
	f		83.263.032,33
Op Effecten f		81.877.978,22
Op Goederen en Spec.	„	1.385.054,11
			83.263.032,33
Voorschotten a. h. Rijk	„	15.000.000,—
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud f		84.710.365,—
Muntmat., Goud	„	360.801.304,17
	f		425.511.669,17
Munt, Zilver, enz.	„	24.415.329,22
Muntmat., Zilver	„	—
			449.926.998,39 ¹⁾
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„	25.910.133,18
Gebouwen en Meub. der Bank	„	5.000.000,—
Diverse rekeningen	„	41.455.836,39
	f		917.551.775,42

Passiva.

Kapitaal f		20.000.000,—
Reservefonds	„	7.199.946,44
Bijzondere reserve	„	8.000.000,—
Pensioenfond	„	6.726.010,49
Bankbiljetten in omloop	„	815.392.140,—
Bankassigatiën in omloop	„	310.186,11
Rek.-Cour. / Het Rijk f	—		—
saldo's: / Anderen	„	53.707.989,31
			53.707.989,31
Diverse rekeningen	„	6.215.503,07
	f		917.551.775,42

Beschikbaar metaalsaldo f 101.774.181,86
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „ 254.436.400,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-tings-perc.
	Munt	Muntmat.				
27 Oct. '30	64.710	360.801	815.392	54.018	101.774	52
20 " '30	64.722	360.761	816.369	54.579	100.614	51½
13 " '30	64.732	350.802	826.136	43.243	90.977	50½
6 " '30	64.744	330.802	840.573	17.210	75.435	49½
29 Sept. '30	64.759	325.820	831.055	21.653	72.775	48
22 " '30	64.774	325.820	800.112	22.210	85.489	50
28 Oct. '29	65.286	377.439	825.501	21.245	124.270	54½
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schakelst-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
27 Oct. 1930	46.536	—	83.263	250.460	41.456
20 " 1930	47.027	—	82.434	250.431	45.281
13 " 1930	47.391	—	81.173	250.276	54.469
6 " 1930	53.062	4.000	83.966	244.239	61.202
29 Sept. 1930	48.702	—	91.134	242.912	57.054
22 " 1930	48.323	—	83.262	239.867	52.270
28 Oct. 1929	57.830	—	87.455	209.210	36.460
25 Juli 1914	67.947	—	61.688	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 September 1930	4.616	5.989	155	321	2.048	587
1 Augustus 1930	4.590	6.094	151	375	2.234	672
1 Juli 1930	4.538	6.082	148	442	2.475	955
1 Juni 1930	4.596	6.473	145	635	2.366	703
1 Mei 1930	4.443	6.413	144	430	2.262	301
1 April 1930	4.402	6.161	133	461	1.875	143
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
25 Oct. 1930	171.700	—	256.700	41.200	52.540
18 " 1930	170.900	—	260.800	34.100	52.940
11 " 1930	170.400	—	264.900	30.900	52.080
27 Spt. 1930	138.816	31.462	257.309	44.038	49.729
20 " 1930	138.811	29.985	260.340	39.505	48.859
13 " 1930	138.807	29.250	264.598	37.318	47.291
6 " 1930	138.822	29.484	265.168	36.612	47.593
26 Oct. 1929	146.292	24.047	306.178	63.647	22.410
27 Oct. 1928	171.121	16.229	320.662	62.750	33.985
23 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-tings-percentage
25 Oct. 1930	—	103.400	—	***	58
18 " 1930	—	105.800	—	***	58
11 " 1930	—	107.300	—	***	58
27 Spt. 1930	9.485	28.868	43.816	45.145	57
20 " 1930	9.484	28.898	46.575	43.212	56
13 " 1930	9.657	28.457	44.261	46.547	56
6 " 1930	9.988	29.775	41.875	45.726	56
26 Oct. 1929	9.307	42.359	121.010	31.194	48
27 Oct. 1928	8.861	32.677	99.936	58.538	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
22 Oct. 1930	160.126	354.528	64.414	4.979	22.969
15 " 1930	159.021	357.061	60.763	5.128	22.882
8 " 1930	158.683	359.560	57.917	4.879	22.530
1 " 1930	156.803	359.386	56.232	11.917	22.158
24 Sept. 1930	157.427	355.769	60.536	5.672	21.586
17 " 1930	157.511	357.768	58.652	5.377	22.409
23 Oct. 1929	131.825	357.387	34.439	4.200	20.441
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-tings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
22 Oct. '30	41.636	27.933	55.505	34.099	65.598	55 1/16
15 " '30	42.301	12.397	66.163	36.067	61.961	54
8 " '30	44.666	12.861	66.447	34.251	59.123	52
1 " '30	44.536	21.645	61.318	34.789	57.417	48 3/32
24 Sept. '30	41.056	13.310	64.174	34.195	61.658	55 7/32
17 " '30	38.766	8.934	65.308	33.786	59.743	55 1/16
23 Oct. '29	69.462	15.788	59.111	37.137	35.634	31 1/4
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
17 Oct. '30	50.567	468	6.475	24.045	19.120	2.884	3.200
10 " '30	49.448	468	6.568	23.795	19.045	2.886	3.200
3 " '30	49.101	455	6.562	24.081	19.033	2.946	3.200
26 Spt. '30	48.431	443	6.567	25.215	19.027	2.796	3.200
18 Oct. '29	39.771	123	7.164	26.902	18.671	2.476	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culleren
17 Oct. '30	5.304	1.940	73.302	4.714	6.940	8.439
10 " '30	5.304	2.078	73.968	4.031	6.875	7.489
3 " '30	5.304	2.076	74.516	3.910	6.081	7.449
26 Spt. '30	5.304	1.806	73.053	4.289	6.220	8.780
18 Oct. '29	5.612	1.597	66.326	6.579	6.611	5.982
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 28 October 1930.

Aan de tarwemarkt handhaafde zich in het begin der week nog de verbeterde stemming, welke in de voorafgaande week ontstaan was. Zij was vooral teweeg geroepen door sterken sneeuwval in Canada. Veel tarwe bevond zich in de Prairie-Provincies nog op het land en toen deze onder de sneeuw bedolven werd, vreesde men voor aanmerkelijke schade. Zoowel het dorschen als de aanvoeren van tarwe werden in Canada door den sneeuwval belemmerd. Bovendien was Rusland minder sterk met tarwe aan de markt, vooral met die soorten, die in Engeland gaarne worden gekocht, en er ontstond in Europa algemeen wat meer vraag. Naar Engeland werden meer zaken gedaan in Canadeesche en Australische soorten, terwijl de prijzen eenige verhooging ondergingen. Die betere vraag had tengevolge, dat, ook toen het weder in Canada beter werd, de Noord-Amerikaansche tarwemarkten wat meer weerstandsvermogen toonden. Tegen het einde der week kwam daaraan echter een einde, hetgeen vooral verband gehouden heeft met nieuwe zeer groote Russische verschepingen, welke de hoeveelheid der vorige week nog weder aanzienlijk overtroffen en uitbreiding van het Russische aanbod. Tevens werd het verloren gaan van het prijsherstel in de hand gewerkt door groote verandering ten goede in het Canadeesche weder, waarbij de sneeuw verdween en het dorschen weder voortgang kreeg. Ook uit de Vereenigde Staten komen zeer goede weerberichten, zoodat de nieuw uitgezaaide wintertarwe begunstigd is door ruimen regenval. Een andere reden voor de laatste prijsdaling was een Argentijnsch bericht, volgens hetwelk de met tarwe bezaaide oppervlakte daar aanzienlijk grooter is dan die van het vorige jaar. In Australië blijven de zeer goede vooruitzichten voor een zeer grooten tarweoogst zich handhaven. De tarweprijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn in de tweede helft der week eveneens gedaald, doch op 25 October was de stemming daar vaster met eenig prijsherstel, waartegenover echter de pesokoers de laatste dagen weder eenige verlaging onderging. Intusschen was op 27 October de stemming aan de Europeesche markt wat beter. Belangrijke oorzaken daarvoor zijn eigenlijk niet aan te wijzen, want er bestaat geen aanleiding om aan te nemen, dat voorloopig het Russische aanbod van beteekenis zal afnemen en de groote voorraad van Noord-Amerika blijft onveranderd bestaan. Binnen enkele maanden zullen dan de oogsten van Argentinië en Australië zijn binnengehaald en wanneer niet op het laatste moment zeer ongunstige wijzigingen in de weersomstandigheden optreden, moeten daarvan zeker groote opbrengsten worden verwacht. Prijsherstel van eenige beteekenis wordt dan ook eigenlijk over het algemeen niet verwacht, afgezien dan van eenige reactie op de nu zoo buitengewoon lage prijzen. Zoo lang echter tarwe in zoo grooten overvloed aanwezig is, als tegenwoordig het geval is, kan nauwelijks verwacht worden, dat zulke verbeteringen blijvend zullen zijn. Daarbij komt, dat het weren van buitenlandsch graan in Europa onveranderd voortgaat, en zelfs is met ingang van 26 October het invoerrecht voor tarwe in Duitsland nog weder zeer sterk verhoogd. Daar blijft men dus van zulke verhoogingen nog altijd heil verwachten, ofschoon tot nog toe, ondanks de telkens nieuwe stijging van het invoerrecht, de nooden van den Duitschen landbouw eerder zijn toe- dan afgenomen. Die nooden betreffen trouwens tegenwoordig niet zoo zeer de tarwe, omdat daarvan de prijs tengevolge van het maalgewicht zich reeds langen tijd boven de pariteit der wereldmarkt beweegt. In Frankrijk wordt van officieele zijde nog steeds volgehouden, dat invoer van meer dan de tegenwoordig in het meel veroorloofde 10 % buitenlandsche tarwe niet noodig zal zijn, doch in de handelskringen meent men, dat die berekening veel te optimistisch is en dat de invoer belangrijk grooter zal moeten zijn. Tot nog toe echter koopt Frankrijk slechts in beperkte mate buitenlandsche tarwe. Maatregelen tot het beperken van den invoer van Russisch graan zijn nu op het Fransche

voorbeeld ook in België genomen, doch algemeene verhooging der tarweprijzen kan van zoo iets natuurlijk nooit het gevolg zijn, omdat de Russische tarwe op de wereldmarkt nog even zeer haar invloed blijft doen gelden, ook al wenschen enkele landen die tarwe niet meer of niet in onbeperkte mate toe te laten. Ook in Nederland wordt tegenwoordig van verschillende zijden de wenschelijkheid betoogd van belemmering van den invoer van Russisch graan. Men meent daarmede een herstel der graanprijzen te kunnen bereiken, doch zoo lang zulke maatregelen niet evenzeer op graan van andere herkomst worden toegepast, kan het natuurlijk nooit tot dat resultaat komen. Bovendien wordt daarmede het welzijn der Nederlandsche havens bedreigd. Op 27 October ondergingen aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten de tarweprijzen verdere verlaging, waardoor die te Chicago 1 à 1½, te Winnipeg 1¾ à 2½ dollarcent per 60 lbs. lager kwamen dan een week tevoren. Eerst had in het begin der week een verhooging van 1 à 2 cent plaats gevonden. In Argentinië was op 27 October de markt uitermate vast met sterke prijsstijging. Het slot was zelfs 20 à 25 centavos per 100 KG. hooger dan op den 20sten.

Rogge is nog altijd de graansoort, die in Duitschland aan den landbouwer en daarmede aan de Deutsche regering de meeste zorgen baart. Het schijnt, dat het onlangs aangekondigde voorschrift, volgens hetwelk in Duitschland de tarweloem voor een belangrijk percentage met roggebloem moet worden vermengd, spoedig zal worden aangenomen, hetgeen natuurlijk den afzet van rogge zal bevorderen en tot verhooging der prijzen achter de Deutsche tariefmuren kan leiden. In Nederland blijven goede roggesoorten, zooals Russische en in mindere mate ook Donau-rogge, wel aftrek vinden op het zeer lage prijspeil, waartoe die soorten tegenwoordig te krijgen zijn. Nederlandsche rogge van eenigszins goede kwaliteit wordt slechts weinig aangeboden, omdat de Nederlandsche boer weinig lust heeft om tot de tegenwoordige lage prijzen te verkoopen. Dit is een verschijnsel, dat ook in andere landen, zooals bijvoorbeeld Roemenië, optreedt, maar in tegenstelling met Roemenië heeft de Nederlandsche boer blijkbaar niet zulk een groote behoefte aan gereed geld. Het slaagt er hier daarom in, het aanbod van inlandsche rogge zeer te beperken, waardoor deze aanmerkelijk hooger in prijs staat dan buitenlandsche soorten. De afzet van Russische rogge in Nederland is echter niet voldoende om belangrijke vermindering teweeg te brengen in de groote voorraden, welke daarvan in de havens liggen opgeslagen. Polen tracht rogge voor export te verkoopen, doch slaagt daarin tot nog toe slechts in geringe mate.

Voor maïs heeft deze week een zeer sterke prijsdaling plaats gevonden. In groote verschepingen uit Argentinië of van den Donau heeft de oorzaak daarvan niet gelegen. Vooral van de Donau-havens wordt tot nog toe slechts weinig maïs verschepd. De groote hoeveelheden maïs echter, die in Roemenië beschikbaar zijn en waarvan in de eerstvolgende maanden de verschepingen aanmerkelijk zullen toenemen, hebben haar invloed doen gevoelen, evenals de zeer omvangrijke hoeveelheid maïs, welke nog in Argentinië aanwezig is. Tot slechts langzaam dalende prijzen bestond in het begin der week, speciaal voor Plata-maïs, nog al eenige kooplust, zoolow op het vasteland als in Engeland, doch dringend Argentijnsch aanbod, groote verschepingen uit Zuid-Afrika en sterk afnemende vraag in Europa hebben tenslotte, tezamen met toename van het aanbod uit Roemenië en Bulgarië, een zeer sterke prijsverlaging teweeggebracht. Ook de zeer groote verschepingen van gerst en de dagelijks weder lagere prijzen, waartoe die te koop kwam, hebben de nieuwe prijsdaling voor maïs in de hand gewerkt. Een hevige prijsval vond plaats aan de termijnmarkt te Rotterdam, waar men zich ongerust maakte over de groote hoeveelheden maïs, welke in November in Nederland zullen arriveeren en, ofschoon de in de Nederlandsche havens arriveerende partijen steeds gemakkelijk hun weg naar den verbruiker vonden, bestond voor latere posities gewoonlijk weinig kooplust. Ook in Engeland beklagde men

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	19/25 October 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	19/25 October 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	50.077	1.414.710	1.363.168	250	91.434	101.040	1.506.144	1.464.208
Rogge	16.698	396.783	175.423	15.011	41.365	1.158	438.148	176.581
Boekweit	1.246	15.629	16.693	—	1.810	875	17.439	17.568
Maïs	35.300	851.253	698.364	2.060	152.427	163.070	1.003.630	866.434
Gerst	9.416	489.832	410.035	300	39.534	5.295	529.366	415.330
Haver	9.819	164.900	173.103	74	3.114	2.944	168.014	176.047
Lijnzaad	1.621	73.028	117.332	251	212.384	260.658	285.412	377.990
Lijnkoek	656	109.122	194.848	—	100	600	109.222	195.448
Tarwemeel	543	113.652	68.792	2.157	35.484	23.493	149.136	92.285
Andere meelsoorten	975	18.840	17.744	457	4.429	—	23.269	17.744

zich over den afzet, welke ook op het telkens lagere prijsniveau geen vermeerdering onderging. Vooral stoomende Zuid-Afrikaansche mais werd tot zeer lage prijzen opgeruimd, doch telkens ging de prijsdaling voort, tot eindelijk op 27 October de stemming wat beter werd. Argentijnsche maisverscheepers handhaafden hun prijzen en bij een iets betere vraag kon zelfs in den loop van den dag eenig prijs herstel intreden. De Rotterdamse termijnmarkt sloot zelfs zeer vast en verscheiden guldens hooger. Ook de Argentijnsche termijnmarkten gaven van een zeer vaste stemming blijkt met aanmerkelijke prijsstijging. De slotnoteringen waren nog 10 à 15 centavos per 100 KG. lager dan die van den 20sten, nadat dit verschil op den 25sten nog 30 à 35 centavos bedroeg.

Uitermate flauw is ook de geheele week gerst geweest, tengevolge van de weder zeer groote verschepingen uit Roemenië en Rusland. Veel daarvan, vooral wat de Russische gerst aangaat, zal nog verkocht moeten worden en het is geen wonder, dat onder die omstandigheden de markt in zeer gedrukte stemming verkeert. Beter dan op het vasteland was de markt voor gerst in Engeland en ook werden daar bij geleidelijke verlagings betere prijzen betaald. In Nederland daalde de gerstprijzen vrijwel iederen dag en het was duidelijk, dat het aanbod van stoomende gerst te groot is om aan de Nederlandsche markt te worden opgenomen. Naast Rusland en Roemenië was ook Argentinië dringend en telkens goedkoper met gerst aan de markt. Het trekt de aandacht, dat in Canada de zichtbare voorraad van gerst nog telkens toeneemt. Die heeft nu een zeer grooten omvang en ofschoon uit Noord-Amerika wel geregeld gerst wordt geoffereerd, zijn die offertes te hoog om in concurrentie met de andere soorten eenige kans op zaken te bieden. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was gerst deze week flauw. De noteringen zijn er sterk gedaald en kwamen op 27 October 3⁵/₈ dollarcent per 48 lbs lager dan op den 20sten. Zou men zich in Canada opmaken om althans een deel der overdadig groote voorraden naar Europa te spuien?

Ook haver was deze week flauw en vooral geldt dit voor Plata-haver. Wel bestond daarvoor eenige kooplust op het vasteland, met name in Zwitserland en vonden ook in Engeland wel zaken plaats, doch geleidelijke verdere prijsdaling kon daardoor niet worden voorkomen. In Nederland verbeterde de kooplust voor Russische haver, waarvan te Rotterdam vrij aanzienlijke voorraden aanwezig zijn en ook naar België kwamen zaken in Russische haver tot stand.

SUIKER.

De zeer vaste stemming der laatste weken kon zich ook in de afgelopen week op de verschillende Suikermarkten handhaven. Mr. Chadbourne is thans inderdaad sloop gegaan naar Europa, teneinde met de overige Suikerproducerende naties te onderhandelen. Verder heeft President Machado een decreet geteekend, hetwelk den uitvoer van Suiker uit Cuba verbiedt, hetgeen in verband zal staan met het blokkeeren van 1½ miljoen tons, waarvan de verkoop over 5 jaar verdeeld zoude worden.

In Amerika werd heel wat ruw suiker verhandeld, aanvankelijk tot 1.35 d.c. en later tot 1.40 d.c. en 1.45 d.c. De handel in geraffineerd was eveneens bevredigend.

Op de New-Yorksche termijnmarkt zijn de noteringen nog flink opgelopen. Aan het slot waren deze echter ten gevolge van winstnemingen 3 à 6 punten ingezakt en luiden als volgt: Sp. Centr. 3.45; Dec. 1.42; Jan. 1.45; Mrt. 1.53 en Mei 1.60.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 25.000 tons, de versmeltingen 59.000 tons tegen 47.000 tons verleden jaar en de voorraden 232.000 tons tegen 667.800 tons.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1930 Tons	1929 Tons	1928 Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.833
Consumptie	116.365	126.315	147.833
Weekontv. afscheephavens ...	22.345	24.759	29.918
Totaal sedert 1/1	3.534.462	4.578.576	3.600.914
Weekexport	72.837	54.195	83.624
Totale export sedert 1/1	2.606.339	4.169.997	3.078.487
Voorraad afscheephavens	1.038.255	408.671	523.473
Voorraad binnenland	1.210.301	451.424	289.086

In Engeland bleef de handel in ruw suiker binnen beperkte grenzen, wel konden hogere prijzen bedongen worden.

Op de termijnmarkt in London was men vast gestemd; de noteringen stegen met ca. 6 d.

Op Java ging veel om. De V.I.S.P. kon nog circa 100.000 tons Superieur en 50.000 tons No. 16 & hooger tot de oude limites verkoopen. Later werd de prijs voor No. 16 & hooger met 1/4 verhoogd tot f 7,—.

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,16	100,0
"	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58,1/-	93,
"	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55,14/-	89,
"	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	10,10	93,5	1,20	71,4	66/-	90,4	63,16/-	102,
"	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	11,40	105,6	1,23	73,2	70/6	96,6	75,14/-	121,
1929	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-/-	99,
1928	13,80	80,2	12,87 ⁶	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,
Januari	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,
Februari	15,30	88,9	14,97 ⁶	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,
Maart	15,30	88,9	15,47 ⁶	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,
April	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,
Mei	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,
Juni	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,
Juli	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,
Augustus	12,27 ⁵	71,4	12,27 ⁵	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,
September	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,
October	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,
November	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,
December	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-/6	125,
1929	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,
Januari	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,
Februari	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75,4/6	121,
Maart	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74,11/-	120,
April	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,
Mei	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17/-	119,
Juni	-12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19/-	120,
Augustus	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16/-	117,
September	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70,5/-	113,
October	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,6/6	110,
November	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71,9/6	115,
December	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71,12/6	115,
1930	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68,19/6	111,
Januari	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3	67/6	92,5	61,3/-	98,
Februari	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	53,9/-	86,
Maart	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	50,1/6	80,
April	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	48,2/-	77,
Mei	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	65/-	89,0	47,15/-	76,
Juni	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	46,6/-	74,
Augustus	7,85	45,6	5,10	39,0	121,00	52,3	94,00	39,8	296,00	64,0	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6 ⁵	87,1	44,12/6	72,
September	7,30	42,4	4,60	35,2	114,00	49,2	85,00	36,0	277,00	59,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6 ⁵	87,1	42,17/6	69,
October	7,25	42,2	4,50	34,4	108,00	46,7	85,00	36,0	277,00	59,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6 ⁵	87,1	42,17/6	69,
November	7,25	42,2	4,30	32,9	106,00	45,8	80,00	33,5	275,00	59,5	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6 ⁵	87,1	41,12/6	67,

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering

Het rendement van 152 fabrieken per half October is 1/2 % lager dan verleden jaar.

Ook hier te lande kon het hernieuwde vertrouwen in het artikel zich handhaven en trokken de noteeringen op de Amsterdamsche termijnmarkt in den loop der week ca. 5/8 aan. Het slot luidde als volgt: Dec. /9 1/4; Mrt /9 1/2; Mei /9 3/4 en Aug. /10. De omzet bedroeg deze week 3700 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 22 October 1930.

Prijzen voor Amerikaansche katoen waren vaster en hadden de neiging naar boven te gaan; basis-prijzen zijn eveneens gestegen. Middling American „Spot” noteerde gisteren in Liverpool 5.84 d.; „futures” voor October sloten 9 punten hooger, terwijl New-York 1—18 punten hooger sloot. Hedenmorgen opende Liverpool rustig, 1 punt lager, tegenover 1 punt hooger. De prijs voor Egyptische Sakellaridis is tamelijk vast gebleven, doch Uppers zijn gedaald. Verkoopen van loco-katoen beliepen vorige week in Liverpool 31.750 balen, waarvan iets meer dan 1/3 Amerikaansche katoen was, en voor wat de rest betreft, alle andere soorten goed vertegenwoordigd waren.

De markt voor Amerikaansch garen toonde meer levendigheid dan in de laatste weken het geval is geweest. Gedurende de sluitingsdagen van de vorige week werd er behoorlijk verkocht, en ook gisteren werd er flink wat omgezet in grove en medio nummers ketting- en inslaggaren, alsmede ringboomen. De prijzen, welke gemaakt kunnen worden, zijn echter, naar beweerd wordt, zeer onvoldoende. Wij veruamen, dat in niet weinig gevallen koopers nieuwe contracten trachten aan te gaan, teneinde zoodoende de prijzen van hun vroegere orders in ringtwist te doen dalen. Wat de betere soorten betreft, is er nog wel ruimte voor verbetering en voor tweedraads getwijd bestaat slechts weinig belangstelling. Wat de Egyptische soorten betreft, loopen de ervaringen van de verschillende spinners zeer uiteen; sommigen hadden gedurende de sluitingsdagen van de vorige week geen reden tot ontevredenheid, terwijl anderen minder gunstige resultaten bereikten en klachten over lage prijzen legio zijn. Hier en daar echter hebben sommige fabrikanten zich gedurende de laatste twee weken voor geruimen tijd ingedekt, doch over het algemeen kan

men zeggen, dat nog slechts voor onmiddellijke behoefte gekocht wordt, wat de meeste soorten Egyptische garens betreft, zoowel voor het binnenland als voor export.

In de doekmarkt is zoo goed als geen verandering gekomen. Prijzen zijn vast, doch het is teleurstellend, dat aanvragen niet toegenomen zijn en dat er geen teekenen zijn, die er op wijzen, dat er meer vertrouwen in de toekomst komt. Wat Indië betreft, kan dit gedeeltelijk op rekening geschreven worden van het vakantie-seizoen aldaar. Ook China toont weinig belangstelling.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 14 Oct. 21 Oct.
15 Oct. 22 Oct. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/8 Vac.
F.G.F. Sakellaridis 9,50 9,40 T.T. op Hongkong 1/3 3/8 1/3 1/2
G.F. No. 1 Oomra 3,05 3,15 T.T. op Shanghai 1/7 3/8 1/7 1/8

KOFFIE.

Moest nog in het vorig Overzicht worden gezegd, dat de toestand in Brazilië van hieruit slechts zeer onvoldoende was te beoordeelen en dat er op een spoedig einde van de revolutie voorloopig nog geen uitzicht scheen te zijn, reeds enkele dagen later, namelijk op 24 October, kwam plotseling het bericht uit de lucht vallen, dat de President van de Federatieve Regeering en met hem het geheele Kabinet waren afgetreden en dat dus de opstand als geslaagd was te beschouwen. Spoedig daarna werd vernomen, dat ook de nieuwe, tegen 15 November gekozen President gevluht was en dat de leiders van den opstand een voorloopige Regeering hadden gevormd. Op 27 dezer kwam de telegrafische mededeeling, dat de banken en de handel te Rio met het oog op de reorganisatie van de Regeering voor één dag waren gesloten. Of nu de rust in Brazilië, die op het oogenblik nog niet geheel schijnt hersteld te zijn, spoedig zal terugkeeren, moet worden afgewacht en voor den internationalen koffiëhandel is het van het grootste belang om te weten of in de koffië-politiek van het land verandering van beteekenis zal worden gebracht, dan wel of de maatregelen van het bekende Verdedigings-Instituut van Sao Paulo ook in de toekomst zullen worden gehandhaafd. Weliswaar is reeds bekend, dat de voornaamste leiders van de opstandige beweging zich met de politiek van het Instituut niet konden vereenigen, doch, aangezien op de bijna geheele nog in het land aanwezige overproductie door de bankiers voorschot is verleend, zal het laatste woord in deze zaak wel door deze heeren moeten worden gesproken. Uit een door de opstande-

IN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Coloni- al Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Aff. N.-l. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 K.G.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100						
£	%	\$ cts.	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100.	100.
51.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0
90.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5
90.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,12 1/2	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9
27.5/-	86,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1
03.15/6	77,8	19,15	82,4	39,—	70,9	25,25	85,6	-10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0
55.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,37 1/2	92,7	46	74,9	84,5	100,0
33.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1
33.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,87 1/2	90,0	47	76,6	79	93,5
34.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,87 1/2	90,0	47	76,6	74,25	87,9
30.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,62 1/2	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6
18.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7
11.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3
11.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1
14.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,87 1/2	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1
21.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,62 1/2	78,0	53	86,4	73	86,4
32.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6
28.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-8,5	23,9	13,92 1/2	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5
22.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-8,875	27,9	13,77 1/2	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4
22.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,37 1/2	71,3	54	88,0	74,25	87,9
21.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1
07.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,37 1/2	71,3	54	88,0	74,25	87,9
97.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0
00.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2
09.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-11	30,9	13,42 1/2	71,6	54	88,0	68,50	81,1
10.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6
05.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,47 1/2	71,9	51,75	84,3	64	75,6
88.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1
82.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7
78.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	-8	22,5	12,07 1/2	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8
74.13/-	66,7	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	-7,375	20,7	11,67 1/2	62,3	35	57,0	60,50	71,6
74.4/-	66,5	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9
65.18/-	63,4	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7
61.17/6	61,8	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4
45.-/6	55,4	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6
36.4/6	52,0	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	-6,125	17,2	9,77 1/2	52,1	33	53,8	58	68,6
34.17/6	51,5	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	-5,625	15,8	9,27 1/2	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7
35.5/6	51,7	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4
32.6/-	50,5	11,—	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	-4,125	11,6	7,97 1/2	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4
24.15/-	47,6	10,50 ⁷⁾	45,2 ⁷⁾	25,00 ¹¹⁾	45,5 ¹¹⁾	15,00 ¹¹⁾	50,8 ¹¹⁾	-3,875	10,9	7,75	41,3	29	47,3	66,25 ¹⁴⁾	78,4 ¹⁴⁾
13.12/6	43,4	10,30 ⁸⁾	44,3 ⁸⁾	—	—	14,50 ¹²⁾	49,2 ¹²⁾	-3,8125	10,7	8,50	45,3	29	47,3	66,50 ¹³⁾	78,7 ¹³⁾
14.12/6	43,8	10,20 ⁹⁾	43,9 ⁹⁾	24,25 ¹²⁾	44,1 ¹²⁾	14,—	49,—	-4	11,2	8,75	46,7	29	47,3	—	—
17.12/6	44,9	11,— ¹⁰⁾	47,3 ¹⁰⁾	24,00 ¹³⁾	43,6 ¹³⁾	14,00 ¹³⁾	47,5 ¹³⁾	-4,25	11,9	9,50	50,7	29	47,3	—	—

huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. ⁸⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige ic. not. wijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ⁵⁾ Noteering Schotland 60/- . ⁶⁾ 58/- . ⁷⁾ 3, ⁸⁾ 10, ⁹⁾ 17, ¹⁰⁾ 24, ¹¹⁾ 2, ¹²⁾ 16, ¹³⁾ 23, ¹⁴⁾ 9 Oct.

lingen vóór het aftreden der oude Regeering uitgegeven bekendmaking moet worden afgeleid, dat de nieuwe Regeering de loopende buitenlandsche schulden zal erkennen en daar voor de prijsverdediging van het artikel, zooals bekend is, groote bedragen in het buitenland zijn geleend, vloeit hieruit voort, dat de verdediging zelve in elk geval zal moeten worden gehandhaafd, al bestaat natuurlijk de mogelijkheid, dat, met instemming der bankiers, de tot nu toe gevolgde methode, die vooral in de Staten buiten Sao Paulo tot veel kritiek heeft geleid, zal worden gewijzigd.

Onder den invloed van de gebeurtenissen aldaar te lande, kwamen ook in de laatste dagen slechts zeer weinig aanbiedingen uit de verschillende Braziliaansche afscheephavens voor. Vaste aanbiedingen waren er ook deze week slechts zeer enkele en de vraagprijzen van deze en van de in sommige gevallen losgekomen vrijblijvende offertes komen dooreengenomen voor Santos op $-\frac{1}{6}$ à $-\frac{1}{2}$ per cwt. lager uit dan een week geleden, waartegenover die van Rio eer een fractie hooger schijnen te zijn. Zaken kwamen slechts uiterst weinig tot stand en op onderbiedingen van eenige shillings per cwt. werd meestal geen antwoord ontvangen.

Aan de loco-markt was de afzet ditmaal wederom zeer beperkt. De onzekerheid betreffende de toekomst hield algemeen van koopen terug en de zaken, die tot stand kwamen, bepaalden zich bijna uitsluitend tot het ter voorziening in directe behoefte hoognoodige. De officieele noteringen bleven onveranderd 36 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. voor Superior Santos en 29 ct. voor Robusta.

Aan de termijnmarkten liepen de noteringen aanvankelijk nog op om daarna op het bericht van het aftreden der oude Regeering niet onbelangrijk in te zakken. De Rotterdamse markt steeg aanvankelijk $\frac{3}{4}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. doch daalde daarna voor December $1\frac{1}{2}$ ct. en voor de andere maanden $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{8}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. Dinsdag 28 dezer des voormiddags waren de noteringen als volgt: October $25\frac{1}{2}$, December $23\frac{5}{8}$, Maart $21\frac{1}{4}$, Mei $20\frac{1}{4}$, September $19\frac{1}{4}$ ct.

De vaste en de vrijblijvende aanbiedingen van Brazilië, die, zooals hierboven reeds gezegd, slechts in zeer beperkte mate doorkwamen, komen op het oogenblik voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping in doorsnede neer op 55/- à 57/- per cwt. en voor dito Prime op 57/- à 60/-, terwijl zij voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, uitkomen op 39/- à 40/-.

Nederlandsch-Indië blijft vast gestemd, doch behalve voor Palembang Robusta, waarvan de prijs nog ongeveer $\frac{1}{2}$ ct. steeg, bleven de vraagprijzen der andere Robusta-soorten onveranderd. De betere ongewassen Sumatrasoorten waren zelfs iets gemakkelijker. De prijzen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping, 19 ct.; Benkoelen Robusta, October-verscheping, 19 ct.; Mandheling Robusta, October-verscheping, 21 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, October-verscheping 29 ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
27 Oct.	\$ 6,82	\$ 5,95	\$ 5,70	\$ 5,48
20 "	" 7,50	" 6,01	" 5,75	" 5,55
10 "	" 7,10	" 6,20	" 5,91	" 5,70
6 "	" 6,35	" 5,57	" 5,35	" 5,24

Rotterdam, 28 October 1930.

THEE.

In de vaste stemming op de theemarkt is in de laatste week week per saldo weinig verandering ingetreden. Slechts viel op de Europeesche markten eenige onregelmatigheid waar te nemen.

In de Amsterdamsche veiling op 23 dezer steeg de middenprijs dan ook met slechts $\frac{1}{4}$ cts tot $66\frac{1}{2}$ cts per h. KG.

Voor de grovere bladsoorten bestond veel belangstelling. De voornoemde onregelmatigheid valt waarschijnlijk voor een deel toe te schrijven aan den nog steeds vrij grooten uitvoer uit Noordel. Britsch-Indië over September ten bedrage van $51\frac{1}{2}$ miljoen lbs., hetgeen slechts 2 miljoen lbs. minder is dan een jaar geleden, en dat nog wel terwijl de Noordel. Britsch-Indische oogst per ulto. Sept. $34\frac{1}{2}$ miljoen lbs. kleiner wordt opgegeven dan verleden jaar.

Volgens berichten van de Vereeniging voor de Thee-Cultuur in Nederlandsch-Indië bedroeg de uitvoer over September van Ned.-Indische thee uit Nederlandsch entrepôt naar het buitenland (gegevens Centr. Bur. v/d. Stat.) 923.000 KG. tegen 606.000 KG. in September verleden jaar.

De uitvoer van zwarte thee uit Ceylon bedroeg in dezelfde maand 15.3 miljoen lbs. tegen 16.7 mill. lbs. een jaar geleden. Over de periode Januari/September bedroeg deze uitvoer 188 mill. lbs. tegen $194\frac{1}{2}$ mill. lbs. in 1929.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt bleef zeer flauw, het aantal definitieve orders is bij verre na niet evenredig aan de hoeveelheid beschikbare scheepsruimte en de vrachtcijfers, vermeld in ons rapport van de vorige week, konden zich ternauwernood handhaven.

Van *Montreal* werd een prompte lading gesloten naar Birkenhead, Barry, London of Hull tegen $\frac{1}{6}$ per qtr., een gedeeltelijke lading van 15000 qtrs., per begin November (met de optie Quebec laden) naar Antwerpen tegen \$0,08 en een gedeeltelijke lading van 16000 qtrs., eveneens per begin November naar Marseille en/of Genua tegen \$0,10; nadien slaagden bevrachters erin een boot van 30000 qtrs. per eerste helft November te sluiten naar de Middellandsche Zee op basis van \$0,09 $\frac{1}{4}$.

Van *New-York* werd een lading van 35000 qtrs., per 1/17 November naar Antwerpen en/of Rotterdam bevracht tegen het lage vrachtcijfer van \$0,07 naar één en \$0,07 $\frac{1}{2}$ naar beide havens.

La Plata Rivier. De slechte toestand in de graanmarkt doet zich in dit export-centrum terdege gevoelen. Nu en dan wordt een vleugje van opleving gerapporteerd, doch de vraag is te onvoldoende geweest om de vrachten ook maar iets te verbeteren. Voor handige booten werd van de Bovenrivier naar U.K./Continent 15/- betaald voor prompt laden en 15/3 voor 5/25 November, terwijl groote prompte booten tot minder dan 14/- accepteerden naar Liverpool, Avonmouth, Antwerpen of Rotterdam.

Salpeter. Op deze markt was de vraag naar scheepsruimte matig. Voor 2 November booten van 7000 en 7200 ton en een December boot van 8200 ton willigden bevrachters, tegen de verwachting in, een basisvracht van 20/9 naar Bordeaux/Hamburg range, in, met opties. Voor een Januari boot van 5300 ton wist de reeder de betrekkelijk goede vracht van 21/9 te verkrijgen, basis Bordeaux/Hamburg range, doch na deze afsluitingen zijn bevrachters minder willig gestemd en dank zij de hulp van de vrij slechte La Plata markt voor groote booten, is het te voorzien, dat zij belangrijk goedkooper zullen kunnen bevrachten voor November/December.

Voor *suiker van West-Indië* is nagenoeg geen vraag. Slechts één lading is aan de markt, nl. 7000/7500 ton, per eind November/begin December van Cuba naar U.K./Continent tegen de onveranderde vracht van 13/9. Er werd evenwel niets afgesloten.

Donau en Zwarte Zee. Bevrachters van den Donau waren in de afgelopen week minder actief, en er werden betrekkelijk weinig booten afgesloten.

Voor handige November/December booten werd 14/- geaccepteerd, basis Antwerpen of Rotterdam, terwijl voor een boot van 6900 ton per 1/20 November naar dezelfde range 1/- minder betaald werd.

De *Zwarte Zee* is bepaald flauw. 11/3 werd betaald voor boot per 20/30 November van 6200 ton, basis Bordeaux/Hamburg range, met volle opties.

Middellandsche Zee. Slechts weinig verandering kan van deze markt gerapporteerd worden. Een flink aantal afsluitingen werd gedaan tegen vrachtcijfers, welke geen verbetering toonen in verhouding tot de onlangs betaalde vrachten. Er is een goede vraag, doch tegelijkertijd een groot aanbod van scheepsruimte.

Voor erts werd betaald: Almeria Pier/Rotterdam of Vlaardingen 4/6, Hornillo Bay/Tyne Dock of Sunderland 6/7 $\frac{1}{2}$, Carthagenia/Rotterdam 5/1 $\frac{1}{2}$, Bona/Rotterdam 4/7 $\frac{1}{2}$, Danzig of Newfairwater 8/9, Setubal/Amsterdam 5/-, Huelva/Rotterdam 4/10 $\frac{1}{4}$ en 5/-, Antwerpen of Ghent 7/6, La Palice 5/6, en Denemarken, basis 8/3 één haven en voor fosphaat: Sfax/Antwerpen of Ghent 7/3, Bordeaux 5/3, Tonny Charente 5/6, Huelva 7/4 $\frac{1}{2}$, Tunis/Bayonne 6/-, Rotterdam 6/10 $\frac{1}{4}$ en Bona/Belfast 8/3.

Kolen van Groot-Britannië. De toestand in den kolenhandel blijft slecht. De vraag is zeer beperkt, in het bijzonder naar die landen, waar op het oogenblik de politieke en financieele toestand onzeker is. De vrachten naar Zuid-Amerika behoorden, in verband met de flauwe La Plata markt, naar boven te gaan, doch de kolenverscheppingen naar Argentinië en Brazilië zijn belangrijk verminderd, zoodat de geringe vraag naar scheepsruimte, die in ruime mate beschikbaar is, niet voldoende is, om de vrachten in de hoogte te drijven.

Afgesloten werd o.m. van Zuid-Wales naar: Rouaan 3/9, Lissabon 6/6, Huelva 7/-, Gibraltar 7/1 $\frac{1}{2}$, Algiers 7/3, Genua 6/1 $\frac{1}{2}$, Port-Said 6/6, Djibouti 10/-, Dakar 7/10 $\frac{1}{2}$, Buenos Aires 12/6, Rosario 13/6, en Montreal of Quebec 9/- en van de Oostkust naar: Stockholm 4/9, Copenhagen 4/10 $\frac{1}{4}$, Elbe 4/-, Rouaan 3/10 $\frac{1}{4}$, Santander 5/9, Algiers 6/9, Genua 6/3, Port-Said 6/9 en Las Palmas 7/4 $\frac{1}{2}$.